

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.
A hirdetés első soráért 20 fill.
minden következő sorért 16 fill.
Nyitólapon 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 9.

Mai számunk főbb közleményei:

Veszerelők: Két koszorú.
Állami tisztviselők ünnepe Aradon.
Egy havi közigazgatás.
Az első királyszer.
Pénzültés a vásárhelyi méregkeverők ügyé-
ben.
Aradmegye öszi közgyűlése.
Rejtélyes öngyilkosság.
Pör — hatmillió tallérért.
A harapós Öthello.
Az elégedetlen néppárt.
Letartóztatott tázerőhadnagy.
A legsötétebb Aradmegyéből.
A Pomac-milliók meseje.
A békekötés titka.
A férj büne.
Párisi divatlevél.
Tárcs: Méhek a tornyon. Irta: Juhász Sándor.
Csarnok: Borbála rózsái. Irta: Kulinyi Zs.

Két koszorú.

Arad, október 9.

A vargabetű megtörtént. Mindössze egy kis kerülőt és a magyar kabinet három minisztere, Magyarország két államtitkárja és a képviselőház alelnöke Arad érintése nélkül érkeztek meg Karánsebesre, ahol tegnap, október 7-ikén leleplezték a király szobrát. Senki nem talál kivetni valót benne, hogy a miniszterek megjelentek ezen az ünnepségen, senki nem kifogásolja, hogy hódoló lojalitással tették le a kormány koszoruját a szobor talapzatára. Lojális nép vagyunk.

De az a vargabetű, az megérdemli, hogy szó essék róla. Megérdemli, mert

Arad elkerülése és a Karánsebesen való csoportos megjelenés csend s tüntetésnek látszik az aradi tizenhárom ellen. Az a kényszer-koszorú, amelyet a kormánynak már csak csupa szégyenérzetből is le kellett tennie a vértanuszoborra, vajmi keveset változtat a helyzeten. És mégis tévedés volna azt hinni, hogy a kormány a tizenhármakban megtestesült nemzeti ideál megsértését tudatosan, tüntető szándékból tette. Opportunizmus az egész, megalkuvás a felsőbb kegygyel és az alulról jövő népszerűséggel. Letették a koszorút: a vértanúk megkapták a magukét. Nem jöttek el: eleget tettek az udvarnak.

Tehát opportunizmus. Kérdés azonban, vajjon helye van-e a megalkuvásnak ott, ahol nemzeti kérdésekről van szó? Vajjon szabad-e az opportunizmust ennek a kormánynak a nemzettel szemben érvényesítenie? Hiszen amíg az eddigi kormányok gyökere bécsi talajban erősödött meg, a mostani kabinet büszkén vallja magát olyannak, amelynek gyökere a nemzetben van. A nemzet ünnepére azonban nem jutott miniszter, míg a király szobrának leleplezéséhez három is element. Pedig ez a szoborleleplezés a hipotézis szemüvegén nézve sem nevezhető nemzeti ünnepnek. Helyi jelentőségű ünnep volt ez, a karánsebesiek hálaadásának megnyilatkozása. A harminc év előtt felosztott határőrvidéki területet a király odaajándékozta a karánsebesi közbirtokosságnak: ez a szobor eredetének a

története. Országos jelentőséget bajos ebbe belemagyarázni. És ha a kormány el nem megy a leleplezésre: nem is lett volna annak, csak lokális színezete.

Megállapítható tehát, hogy az Aradon való meg nem jelenés és a Karánsebesen való megjelenés egyazon forrásból fakad. A túlzott lojalitásból, melyre a mostani kormány tagjainak a nemzeti küzdelem idején sokkal erősebb kifejezéseik voltak. Most csak lojalitásnak nevezik. És érdekes megfigyelni, hogy amíg a szolgálalkuségból lojalitás lesz, az események összekapcsolódása olyan jelenségeket mutat, melyek jellegzetesek a nagy politikai átalakulások erkölcsi tartalmára nézve. Kis jelenségekből jobban meg lehet ítélni a rendszerek lélektanát, mint a nagyobbakból. És ha a karánsebesi miniszterjárásból s az aradi elmaradásból ítélünk: az ítélet csupán az lehet, hogy az új rendszer korántsem az a mokány, meg nem alkuvó, hajthatatlan rendszer, a minőnek a személyi kérdésekben mutatkozott. Ott igen helyesen megtette, amit vártak tőle. Elvi kérdésekben, politikai irányzatban azonban elfogyott a következetessége. A király szobrának három miniszter jutott, a kassai honvédszobornak egy, az aradi tizenháromnak egy szál sem. A következetesség azt diktálta volna, hogy megfordítva történjék a dolog.

De állítsuk fel úgy a tételt, hogy a karánsebesi szoborleleplezés csak alkalom volt egy politikai jelentőségű megnyilat-

Méhek a tornyon.

— Egy falusi pap jegyzeteiből. —

Irta: Juhász Sándor.

Gondolom, Jánosról már elmékedtem valamikor ezen a helyen. Bizonyára bemutattam őt; az én mindenemet, aki a maga felfángjalval sokszor megboszántott, és sokszor meg is nevettelet.

Nem tagadom, hogy mikor a nagyságos úrral, a ki valamikor közönséges szűcslegényke volt, míg el nem vett egy gazdag özvegyet, a ki neki — nagyanyja is lehetett volna már és így meg nem gazdagult — nem tagadom, hogy mikor a nagyságos úrral János újjal buzott, magamnak is jól esett szörnyű mód.

Az eset nevezetesen így történt.

A nagyságos ur a husvéti ünnepek előtt elküldött hozzám egy nagyobbfejű üveget — teli borral. De bizony nagyon hitvány borocska lehetett az, mert tele vala apró, fehér virágokkal. A cseléd, aki rám instálta, ki is kottyantotta hamarosan, hogy biz az már a legutóbb volt egy félesztendő csapon levő hordónak, már ki is akarták önteni az udvarra, amikor a nagyságos urnak eszébe jutott valami és így szólt:

— Ejnye, sose öntsétek ezt ki. Vigyétek el a papnak! Annak ez is jó lesz.

Hát János ezt a dolgot csak elnyelte valahogy ott előttem, mert tudta már, hogy én nem töröm meg, ha gorombáskodik. Hanem biz

alig várta csak, hogy tőlem szabadulhasson, valahogy kezéhez kaparintotta a nagyságos ur kőgel folytatá hozzám került üveg bort, s aztán elkámforgott a parochiáról. De mert a kámfornak is, ha elpárolog is, valahol csak kell lennie, úgy Jánosnak is kellett valahol lennie ez idő alatt. Volt is. A nagyságos urnál. Hanem valamiképp kicsent a pincéből is egy üveg bort a legjavából (tehette, hiszen ő volt a pincemester) és azzal állott oda a nagyságos ur elébe, mondván ezeket:

— A nagyságos urnak visszahoztam a bort, így meg maga. De hogy miatta végképp el ne menjon az ételtől a kedve, ihol hoztam a minikből is egy üveggel. Kóstolja csak meg. Ilyent nem ivott még az öreg-pja se becsületes — kanász karában.

Nyilvánvaló, hogy János ismerte a nagyságos ur familiáját s az is szembeszökő hamarosan, hogy valami nagy respektust nem tanúsított iránta. De hát valamikor legénykórúban — te-tupajtások valának!

Bevallom, hogy János először egy kicsé inkommodált, mert az ő mindenében kanál nyelve s minden szagban jára osorra sehogyan se volt nyemre. Hogy mindenben ő adjon tanácsot, (pedig adott és kellett fogadni, mert mindig hasznavehető volt a tanács, sőt aképen lehetett cselekedni mindig) nem tartottam hivatalom méltóságához illőnek. De már elődöm úgy látszik így szoktatta, hogy magának kevesebb gondja, bja legyen, hit nekem is be e kellett nyugodnom lassan-lassan. Mert

János, az igazat megvallva, hűséges is volt, jobban megőrizte a házat, mint magam és valószínűs jobb kezemmé nőtte ki magát.

Ha az adót kellett kiírni. János ott volt és szakszerű felvilágosításokat adott és minthogy magam még nem ismertem híveim vagyoni állapotját, nem volt rá okom, hogy ki ne kérjem János tanácsait. Ha a papbérbe nagyon szentes buzát hoztak, János úgy veszekedett, úgy kiabált, hogy majd felvette a megtárt.

— Ilyent hozni nekünk! Hát szeméttel élünk mi? Hát ezért dolgozunk mi? Ezért imádkozunk mi a maguk boldogságáért, hogy úgy fizeti meg kigyelméd? Szégyelje magát, hogy ilyenek akérja kidugni a szemünket. Vigye vissza míg jóba vagyunk, mert ha megharagsunk, akkor se becsület se posztó.

Ha meg pörlekedő házastársak járultak hozzám, hogy békítsem őket össze, János még a kapuban elfogta őket, előbb keményen rájuk ripakodott, letisztalta őket mindenféle erre alkalmatos szóval, aztán összedörzsölte az orrukat hogy azok még össze is csokolóztak. S mire én észrevettem őket, már nem volt rám semmi szükség, az egyetértés ismét vissza állott náluk.

De mikor beköszöntött hozzánk a ninc, ami nem egyéb, mint egy láthatatlan valami s a mi minden falusi papnál sűrűn meg szokott fordulni, akkor János volt a legleleményesebb. Ha nem volt liszt, János csak egy kettőt fordult s már nem volt ok a panasza, ha az ereszény lapult meg rémületesen, János csak ice-

Sándor miniszterelnök a magyar kormány közszoruját tette le a talapzatra.

A főherceg azután kocsiira ült és a tömeg éljenzése közben visszahajtatott szállására, ahol egy órákor szükebbkörű ebéd volt tiszteletére. Az ebédén József főherceg mondotta az első felköszöntőt, mely így hangzott:

Tudom, mindnyájuk szíve hajlamának tesz-eleget, ha poharamat annak egészségére emelem kinek szobrát ma lepleztük le, akit minden honpolgár igazságos, szerető atyjának ismer, tiszteli és szeret. O császári és apostoli királyi Felségét az Isten tartsa, oltalmazza és éltesse sokáig! Eljen! (Lelkes éljenzés.)

Ezután Pogány Károly főispán mondott lelkes hangú felköszöntőt a főhercegre. Több felköszöntő nem volt.

Délután a főherceg kíséretével együtt a népnépszerűséget ment megnézni. A főherceg le szállt kocsijáról, megnézte a román, majd a német táncot, azután a cigányok sátrához látogattak el. A cigányok térdre hullottak előtte és cigány nyelven Isten áldását kérték rája és családjára. Ezután a pályaudvarra hajtatott a főherceg. A tiszteletére megjelent uraktól elbucsuva délután öt órákor elutazott.

A Pomucz-milliók meséje.

Örökség a holdban.

Az igazságügyminiszter közlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Néhány évvel ezelőtt egy aradmegyei család körében határtalan nagy örömet keltett az igazságügyminiszternek az az értesítése, hogy a Szentpéterváron 1888-ban elhunyt Pomucz György magyar származású északamerikai tábornok milliókra menő vagyont hagyott hátra, amely magyarországi jogos örökösre vár. Hamarosan szép számmal jelentkeztek is az örökösök, sőt egyikük künn is járt Amerikában, hogy minél előbb megszerezhesse a nagyértékű hagyatékot, amely az örökösök képzeletében, no meg a sajtó közlései nyomán mind jobban nőtt és vérmes reményeket keltett az elhunyt tábornoknak szegény rokonaiban.

Azoknak a szép reményeknek, amiket a Pomucz-örökösök e hagyatékhoz fűztek, most egyszeriben véget vetett a rideg valóság, amelyre a magyar igazságügyminiszterium közlése a szegény örökösöket ébresztette. Megbizottjuk ugyanis a napokban Budapesten eljár a miniszteriumban, ahol fölvilágosítást kért, hogy hogyan áll az örökség ügye, van-e hagyatéki vagyon és mikorra várható ennek birtokba vétele a jogos örökösök részéről? Az ügy referense ekkor értesítette a rokonok megbizottját, hogy a bécsi külügyminiszterium a magyar-osztrák konzulátusoktól beérkezett információk nyomán közölte a miniszteriummal, hogy Pomucz György tábornok után semmiféle vagyon nem maradt és a milliós örökségről szóló hír nem egyéb, mint „egy Amerikából kiindult kacsa.” Ezért az igazságügyminiszterium lezárja ennek a lapok hasábjain sokat szerepelt ügynek aktáit és figyelmezteti az örökösöket, hogy a nemlétező milliókra ne költsék többé nehéz munkával szerzett filléreiket.

A Pomucz-örökség ügyének keletkezéséről és az abban beállott legujabb fordulatáról az alábbi tudósítást adjuk:

(A tábornok hagyatéka.)

A magyar igazságügyminiszterium 1898-ban egy végzést tett közzé, amelyben közölte, hogy a magyar származású Pomucz György tábornok, az északamerikai Egyesült Államok pétervári főkonzula 1898-ban elhalálozott és az elhunyt birtokában több eredeti okmányt, szerződést és kötelezvényt találtak, amelyek azt igazolták, hogy Pomucz az amerikai Iowa és Missouri államokban több ingatlant, földmalmat és követeléssel voltak.

Az Arad, Békés- és Bihar megyében élő örökösök kérésére az igazságügyminiszter információkat szerzett be a hagyatéki vagyon dolgában, de ezek az információk igen kedvezőtlenek voltak az örökösök szempontjából. A pétervári árvahatóságnál, majd az orosz konzulátusnál őrzött iratokban megjelölt követelésekről azt állította az igazságügyminiszter értesítése, hogy azok elévülés miatt már nem érvényesíthetők, a Iowa-államban fekvő birtokok végrehajtás útján eladattak, a Missouriallambeli ingatlanok pedig még Pomucz tábornok életében eladattak.

Az igazságügyminiszternek kevésbé biztató közlése dacára Gurzó János eleki kéményseprőmester a múlt év májusában kiutazott Amerikába és az örökösöktől kapott meghatalmazás alapján a osztrák-magyar konzulátus támogatásával sikerült is kivinnie, hogy a washingtoni hagyatéki bíróság a Pomucz-féle iratokat tartalmazó vasládát neki kiadja.

Gurzó a vasládával elment egy newyorki ügyvédhez, aki átvizsgálva az összes iratokat, a magánjellegűket visszaadta a kéményseprőnek, míg a hagyatéki vagyonra vonatkozókat megtartotta magának, hogy azok alapján hozzá láthasson a hagyatékban az örökösök részére való megszerzéséhez.

(Gyanús információ.)

Multak a hónapok, de az amerikai ügyvéd egy szóval sem értesítette Gurzót, hogy eljár az örökség ügyében és van-e remény arra, hogy a magyarországi örökösök valami hagyatéki vagyonhoz jutnak.

A szegénysorban levő Pomucz-rokonok ekkor Éles Béla dr. aradi ügyvédhez fordultak, akit megkértek, hogy vegye kezébe az ügyet, s lépjen érintkezésbe a newyorki ügyvéddel, hogy dűlőre jusson a milliós híresztelt örökség dolga.

Éles Béla, aki az örökösöktől közjegyzőileg hitelesített meghatalmazást kapott, levelet intézett a newyorki ügyvédhez, amelyben kimerítő információt kért az ügy állásáról. Néhány hét múlva megjött a newyorki ügyvéd válasza, amelyben arról értesítette Éles Bét, hogy miután az állítólagos Pomucz-birtokok már ötven év óta más tulajdonos kezén vannak, az örökösök mitsem várhatnak.

Ez a fölötté gyanús információ nem elégitette ki Éles Bét, mert lehetetlennek tartotta, hogy az 1898-ban elhalt Pomucz tábornok ingatlanait, amelyek hátramaradt följegyzései szerint tulajdonát képezték, már ötven év óta mások birtokában legyenek.

Ez indította Élest arra, hogy az igazságügyminiszterhez beadványt intézzon, amelyben kéri, hogy amerikai konzulátusaink útján vizsgáltsa meg az ügyet és különösen azt, hogy milyen lépéseket tett eddig a newyorki ügyvéd?

Erre az idel június 1-én elküldött beadványra azonban a miniszterium még nem válaszolt az örökösök képviselőjének.

(Kincs — nincs!)

Az utóbbi hetekben az örökösök már nagyon türelmetlenkedtek és Gurzó János meghívására Eleken, majd Lőkősházi Ferenc főszóli-

tására Nagyváradon konferenciára gyűltek össze, hogy megbeszéljék az örökség megszerzésére vonatkozó további teendőket.

Únták már a bizonytalanságot az aradi örökösök is, akik a minap elhatározták, hogy egyik érdekeltjüket fölküldik Budapestre, hogy az igazságügyminiszteriumban közvetlenül tájékozzák az ügy állásáról. Az aradi megbízott el is járt a miniszteriumban, ahol Palmer Odön dr. miniszteri osztálytanácsos a 29957. VIII. b. számú végzés fölmutatásával értesítette, hogy a konzulátusok útján beszerzett információk szerint Pomucz vagyon nincs s a tábornok hagyatékában talált elrongyolódott iratokból nem volt megállapítható, hogy valami vagyon maradt volna. Ezeket az iratokat különben az azokat tartalmazó vasládával együtt kiadták már Gurzó Jánosnak, amikor tavaly Amerikában járt. A miniszterium ezért a milliós örökség ügyét, amely Amerikából kiindult kacának tekintendő, a maga részéről irattárba helyezi és a további informatív eljárást beszünteti.

Igy hát szétfoszlottak a remények, amelyeket sok szegény ember az amerikai örökséghez fűzött és ez a sokat hányatott ügy is odakerül a többi milliós örökségekről szóló mesék közé.

Aradmegye őszi közgyűlése.

Főszolgabíró-választás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8

Aradmegye törvényhatósága október 24-én tartja meg őszi közgyűlést, a melyre eddig százharmincevenhat pontot tűztek ki. Ennélfogva kétségtelen, hogy a közgyűlés egy nap alatt nem fog végezni, annál is inkább, mert a közgyűlés programjába több választás is föl van véve.

Az őszi közgyűlés tölti be a Péczely Elek nyugalomba vonulásával megüresedett radnai főszolgabírói állást, valamint a választás révén megüresedő egyéb állásokat. Ugyancsak a közgyűlés veszi tudomásul a közigazgatási bizottság jelentését arról, hogy Péczely Elek lemondását elfogadta, valamint a lemondott főbíró nyugdíjazás iránt való kérvényét.

A közgyűlés ezenkívül az 1907. évi költségvetést és megállapítja, a melyre nézve a megye állandó válságtárhelye, a mint megírtuk, a Krivány sikkasztásából eredő gyámpénztári hiányok fedezetére már megszavazott 20/100-os megyei pótdadón kívül a rendes és rendkívüli nyugdíjalap szükségleteinek fedezésére 1 1/2/100-os törvényhatósági pótdadót hoz javaslatba.

Több érdekes törvényhatósági átirat van a közgyűlésre kitűzve: Pest, Kolozsvár és Pozsonyvármegyék átiratai a vármegyei pénztárak és számvevőségek visszaállítására, Kolozsvár város az alkotmány biztosítása tárgyában hozott határozataik támogatása, Temesvármegye a választások alkalmával tapasztalt visszaélések, Borsodvármegye átirata a Bécsben székelő katonai földrajzi intézet kettéválasztása és Budapesten egy m. kir. katonai földrajzi intézet felállítására, Békésmegye a Duna-Tisza-csatorna létesítése, Fehérvármegye közönségének átirata a magyarországi földmunkások országos szövetségének feloszlata tárgyában. A X. nemzetközi alkohol-ellenes kongresszus az alkoholizmus terjedésének megállítására érdekében intézett átiratot a vármegyehez.

Az őszi közgyűlés határoz azon pénzügyi zetek kijelölése iránt, a hová a vármegyei köz- és árvapénztárak elhelyezendők.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Az őszön, színmű. (Bérlet C.)
 Szerda: Traviata, opera. (Bérlet A.)
 Csütörtök: Dorrit kisasszony, vígjáték. Har-
 math Józsa bemutatkozása. (Bérlet B.)
 Péntek: Carmen, opera. (Bérlet C.)
 Szombat: Gerolsteini nagyhercegnő, ope-
 ret. (Bérlet A.)

Az őszön.

(Színmű 3 felvonásban. Írta: Henry Kistmaeckers. For-
 ditotta: Ábrányi Emil. — Bemutató előadás.)

Brieux iskolát csinált a modern színműírás terén. A bölcső, A métey és A vörös talar után írta meg *Lavedán*. A párbaft és *Kistmaeckers* a bemutatóra került „Az őszön” című színművét.

A Brieux iskola nem jár az északi írók kö-
 dös filozófiával teli nyomdokain, nem festi az
 élet apró kérdéseit az oroszok széles verizmu-
 sával, az ő rendszerük a mindennapi lélektan-
 nak éles szemű megfigyelése. Az emberi lélek-
 nek a maga egyszerűségében való megrögzít-
 tése. Adni az embert, úgy ahogy természet
 megteremtette, eredendő bűneivel, azzal az
 individualitással, mely egyformán van meg
 mindnyájunkban, csak a formákban különbözik.

A modern francia színműírók a lélektani
 motívumok megválasztásában anélkül, hogy
 hajszolnák a különbséget, utólráhetlen élelátással
 találják meg azt, ami bár közönséges, mégis
 bizonyításra szorú.

A hollandusból ünnepelt francia íróvá lett
 Kistmaeckers, az őszön hatalmát, mindenekfe-
 lett való erejét állítja elének színművében. Az
 őszönt, mely nem ismer maga felett nagyobb
 hatalmat. Nevelés, megszokás, mind romba
 dőlnek az őszön ébredésére. Az őszön, ez a
 legelémibb vonás diadalmaskodik a logikán,
 lerombol ezernyi gondolat felépített önuralmat,
 megbénítja a férfi akaraterejét és semmivé
 zuzza a nő hitét képzel: bátyányaiban, külön
 elatuált gondolatvilágában. „Az őszön” egyike
 a legtökéletesebb szerkezettel felépített modern
 színműveknek. Jean Bernou ünnepelt orvos-
 professzor, mint idősebb ember, nőül veszi egyik
 szegény páciensét, Cecile-t.

Cecile, az orvos mellett, aki szenvedélyesen
 űzi hivatását, megismerkedik egy 25 éves tüdő-
 vészes ifjával, kinek olbagyatottsága melegebb
 vonzalmat ébreszt benne az ifju iránt. Az or-
 vosok menthetetlennek jelentik ki az ifjut, s
 a halálos ítélet megingatja az asszony hitét az
 orvosi tudományban.

Az ifju a pusztulás gondolatával küzdve,
 utolsó találkoztót kér az asszonytól. Az asszony
 fél távozni a háztól, tehát a saját szobájában ad
 találkoztót. Egy kutató iroda ügynöke tudomá-
 sára hozza Berounnak, hogy a felesége és Tar-
 dieux intim összeköttetésben vannak egy-
 mással.

A kétségbeejtő gyanu fullánkjaival szívé-
 ben teszi meg az orvos uti előkészületeit a fe-
 leségével való elutazásra. Közben megjön az
 éjszaka és a randevu órája. Tardieux ott van
 az asszony szobájában.

Bernou napközben egy fontos sebészeti
 könyvet, melyet magával akar vinni, felesége
 szobájában felejtett. A felesége szobájába in-
 dul, amiben André, aki Laugier Teréztől meg-
 tudta, hogy az ifju Cecile szobájában van, meg-
 akadályozza. Bernout rémes gyanu fogja el.
 Az asszonynál ott van a szerető! Erővel be-
 akar menni a szobába. André, hogy valami
 szörnyű tetteket elejét vegye, tévútra vezet
 Jeant, és hamis nyomon elküldi hazulról. Alig
 lép ki a szobából Jean, a rémülettől eltorzult
 arccal rohan ki szobájából Cecile. Tardieux
 hirtelen vérhányós fogta el, s odabenn az asz-

szony szobájában eszméletlenül elterülve fekszik.

A harmadik felvonásban a megrázó jele-
 netek egész sora következik: Jean, miután Tar-
 dieux lakásán is hiába kereste a feleségét, ha-
 zatér. Szemben áll férj és feleség. A férj az
 asszony sroába vágja árulását. Az asszony meg-
 esküszik írtatlanságára. Jean mélyszéges meg-
 vetéssel jelenti ki, hogy a gondolatban s érzé-
 sekben elkövetett hűtlenség nem kevésbbé
 menthető, mint bármilyen szerelmi viszony.

Az asszony végül bevalija, hogy Tardieux
 ott haldoklik az ő szobájában.

Jean Bernou, az európai hírv orvostanár
 valósággal fuldokló zokogásban tör ki erre a
 vallomásra.

Gyilkos keserűség fogja el szívét és vad
 gyűlölettel veti magát az asszonyra, hogy meg-
 fojtja. Ekkor nyílik a betegszoba ajtaja és meg-
 jelenik André, aki megmenti az asszonyt.

A két fivér tagára marad. Jean megrázó
 szavakkal mondja el élete tragédiáját.

Ujból nyílik a betegszoba ajtaja és szívét-
 rázó kiáltással rohan ki az asszony, segítséget
 kéri a férjétől a haldokló — szerető számára.
 A férj némán utasítja el az asszonyt. Cecile
 zokogva könyörög szánalomért. Jean hajthatat-
 lan. Az asszony valósággal hisztérikusan tör ki,
 gyűlölettel, megvetéssel beszél az uráról és is-
 teníti a másik szobában haldoklót.

Jean a sok sértésre sebként vadként ugrik
 fel és rohan a beteg szobájába, hogy megölje
 a csábítót. Egy pillanat múlva megjelenik az
 ajtóban és a tudós professzor nyugalmaival ren-
 delkezik:

— Adjátok a műszereimet.

A függöny legördül. Az őszön diadalmas-
 kodott.

A darab meséjéből fényesen beigazoló-
 dik az őszön mindent lepyűgöző hatalma. Az
 asszony, aki mindig tavadásba vette az orvosi tu-
 dományt, aki elhdegenedett férjétől, mert az em-
 beri testek reparálásával foglalkozik, rimánko-
 dik, térdén állva könyörög a megcsalt férjnek,
 aki világhírű tudós, hogy mentse meg a hal-
 dokló szeretőt.

A megcsalt férj, aki gyalázatában gyil-
 kolni tudas, maga előtt látva a haldokló em-
 bert, megfledkezik szégyenről, gyalázatról,
 megfledkezik mindenről, csak az embert látja
 maga előtt, akin segíteni tud és segíteni is fog,
 mert az őszön a kötelességteljesítés őszöne
 mindennél erősebb benne.

Gyönyörű problema, mesteri módon meg-
 írva, ez Kistmaeckers darabjának kritikája.

Maga az előadás nem állt a mesteri művel
 arányban. Nem mult ez az igyekezet hiányán,
 sőt közelebb járunk az igazsághoz, ha az
 előadás hiányait éppen a tulságos igyekezet-
 nek tudjuk be. K. Kápolnay Juliska (Alice)
 minden szavában, mozdulatában színjátszást
 láttunk. Semmi természetesség. A szavalás egy-
 általan nem talál az ilyen szerepekhez. H. Kö-
 rössy Juci szintelenül adta Laugier Teréz kis
 szerepét. Keszler Ede (Jean Bernou) kitöré-
 seiben jellemző erő és szenvedély volt. Ott
 azonban, ahol a társalgási modor a helyes: ki-
 zökkent szerepéből és tulságos páthoszt vitt
 belé. Szívesen írunk jót Beregi Sándorról (An-
 dré Bernou), aki mindvégig helyes mérsék-
 lettel játszotta meg szerepét. Értelmeren, szé-
 pen beszélt és nem ragadtatta magát szerte-
 lenségekre. Marházy Miklós (Lautriquet) ha-
 tást tudott kelteni kis epizod szerepében is.
 Új volt nagyobb szerepben Molnár Ilona.
 Eleinte lámpalázzal küzdött, de később elég
 ügyesen mozgott.

A rendezés kitűnő volt. Az újdonság mély
 hatást tett a közönségre. H. G.

* Műsorváltozás. A szerdára kitűzött „Car-
 men” előadása helyett Verdinek a mult héten
 nagy sikert aratott „Traviata” című operája
 körül előadásra lovag *Ferravial* és *Schubert*
 Jennyvel a főszerepekben. A szereposztás egyéb-
 ként változatlan marad.

* Vecsey Ferenc hangversenye. Vecsey Ferenc,
 a világszerte ismert fiatal hegedűművész e hó
 14-ikén tartja hangversenyét a „Fehér Kereszt”
 nagytermében. Tarnay Alajos, a kiváló zongo-
 raművész és komponista közreműködésével. A
 hangverseny műsorát itt közöljük: 1. Vieux-
 temps: Hegedűverseny D-moll, Vecsey Ferenc.
 2. a) Chopin: Nocturne F dur, b) Schubert:
 Moments musicaux, c) Chopin: Valse As-dur,
 Tarnay Alajos. 3. Wieniawski: Faust Ábránd,
 Vecsey Ferenc. 4. Paganini: Palpit, Vecsey
 Ferenc. 5. a) Tarnay: Holdas éjjel, b) Liszt:
 Magyar rapszódia, Tarnay Alajos. 6. Hubay:
 Csárdajelenetek 3. sz., Vecsey Ferenc. A hang-
 verseny délután fél öt órakor kezdődik. Jegyek
 ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók.

A harapós Othello.

Elcsufította a feleségét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Othello őt, mert szeretett. De utóvégre a
 jeles mór kiváló hadvezér volt s egy nagy
 tragédiának a grandiózus hőse. Molnár István
 csak szatócs volt Makón s e szerint, ha bár
 benne is emésztően lángolt a férjnek feltő sze-
 relme, az ő kis szerelmi drámájának kisebb-
 szerű a fordulója: leharapta a felesége orrát,
 mert szerette az asszonyt.

Molnár István ezelőtt hat évvel boltot nyi-
 tott Makón. Ugyanakkor feleségül vette Pallagi
 Ilonát. A házasság nem tartozott a legboldo-
 gabbak közé. Molnár féltékenységből gyakran
 keletkezett per-patvar a házastársak között. A
 férj e mellett hirtelen haragu, indulatos ter-
 mészetű ember.

Majdnem mindennaposakká váltak a viha-
 ros jelenetek a férj és feleség között, mikor
 Molnár csödbe jutott s még ezenkívül azt is
 észrevelte, hogy a felesége kacérkodik a leg-
 jobb barátjával, Stolcz Vilmossal.

Augusztus 31-én történt meg a baj. A férj
 már kora reggel kezdte a civódást. Szemcshá-
 nyásokat tett a feleségének a kacérsága miatt.
 Majd mintha megnyugodott volna az asszony
 mentegődzéseiben, leült mellé a dívánra. Egy-
 szerre nagy erővel lefogta a felesége karját s
 leharapta az orrát.

A szegedi kir. törvényszék ez év március
 30-án súlyos testisértés büntettségért Molnár
 Istvánt hat hónapi börtönmre ítélte. Főlebbezés
 mján a per az ítélőtáblához került.

Molnár István, akit hamis bukásért már
 előbb jogerősen hat hónapi börtönmre ítéltek, a
 börtönből jött egy ór kíséretében a tárgyalásra,
 amelyen felesége is megjelent.

Az ügy ismertetése után a vádlott kijelen-
 tette, hogy nem emlékszik már, hogyan történt
 az eset.

— Öntudatlan állapotban voltam — mon-
 dotta. A féltékenység elvette az eszemet.

— Volt oka a féltékenységre?

— Igen. A feleségem megcsalt a legjobb
 barátommal, Stolcz Vilmossal. Az egész város-
 ban beszéltek róla. Megtiltottam az asszonynak,
 hogy Stolczal összejöjjön, de titokban mégis
 találkoztak. Ezt megtudtam s ekkor történt az
 a dolog. Hogy miképpen, arra nem emlékszem,
 mert nem tudtam, mit teszek.

Ezután a huszonhatéves Molnár Istvánnét
 hallgatták ki, akinek a szépségén a forradás
 nyoma — noha Dollinger tanár plasztikus mű-

tétellel a karja husából pótolta a leharapott orrdarabot — észrevehető csorbát ejtett.

Elmondja, hogyan történt a dolog. Tagadja, hogy neki Stolczsal viszonya lett volna.

— A válókeresetet mért adta be a férje ellen? Azért, mert hamis bukásért börtönre ítélték?

— Nem. Csak a miatt az embertelensége miatt.

— A férje hirtelen indulatból, vagy szándékosan harapta le az orrát?

— Szándékosan, mert többeknek elmondta, hogy csuflá tesz.

A kir. tábla az elsőfoku bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

Pörújítás

a vásárhelyi méregkeverők ügyében.

A biblías ember kérvénye:

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Tíz esztendő óta sinődik már a vágvölgyi tornyos, sziklás fegyházban, illaván a hódmezővásárhelyi méregkeverők egyike: Horváth János. A legérdekesebb alakja volt ő a méregkeverési nagy bűnpörnek.

Hat emberi élet: két felesége, apja, anyja és ipa életének elpusztításáért vonta felelősségre a törvény, ő azonban elejétől végig tagadott mindent. A súlyos gyanúkok azonban ellene vallottak; egyik rokona, akivel titkos dolgaik üzte, jó ismeretségben állott Jäger Marival. Tőle kapott is szerezcsikát.

A méreg maradványait konstatálta a felboncolt Horváthnéban Felletár Emil hites vegyész. Azt azonban, hogy a betegasszony ételbe ő keverte bele a gyilkos port, Horváth tagadta. Nem volt más erre a védekezése, csak ez:

— Az én egy Istenem a tanum, hogy ártatlan vagyok!

El is nevezték biblías embernek. Hogy mit csinál az illavai fegyházban, tíz esztendeig nem érkezett arról semmi hír. Most azonban életjelt ad magáról a nagy rab.

Hosszu levelet írt dr. Balassa Armin szegedi ügyvédhez. Hangoztatja ebben ártatlanságát s kéri Balassát, hogy pörében eszközöljön ki újrafelvételt az igazságügyminiszternél; egyidejűleg képviselével megbizza.

Dr. Balassa Armin dr. ügyvéd írt a rabnak, hogy érdekeinek képviselését elvállalja; egyidejűleg kérte az illavai fegyház igazgatóságát, hogy a rabemberrel való személyes értekezést engedje meg. Ezt azonban az igazgatóság nem teljesítette, miért is Balassa az igazságügyminiszterhez folyamodott ily engedélyért.

Kilátás van arra, hogy a perújítási kérelemnek helyt adnak; ez esetben újra letárgyalja a törvényszék a világhírű pört s ismét kihallgatják a több mint kétszáz tanút ebben az ügyben.

A szenzációs eseményt szóba hozta Szegeden Jäger Mari előtt Balassa. A vén bábaszszony gondolkodott egy keveset, aztán halkán szólt:

— Horváthnak sőmmi köze se vót mi hozzánk!

— De az ágyának volt! Fűzte a beszédet Balassa.

— Azt ősmertem, de...

Nem fejezte be gondolatát s erről a tárgyról nem lehetett belőle több szót kivenni.

Balassa most gyűjt a perújításhoz szükséges anyagot. Nincs kizárva, hogy a biblías ember, akit apja, anyja, anyós, ipa és két feleségének elföldelésével vádoltak meg — rövidesen ismét törvényszék elé kerül.

Egy havi közigazgatás.

(A városnál és a megyén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Aradváros közigazgatási bizottsága ma délután tartotta rendes havi ülését, amelyen, Károlyi Gyula gróf főispán akadályoztatása miatt, Institúris Kálmán polgármester elnökölt. Az ülésnek érdekesebb tárgya nem volt, csupán a havi jelentésekkel és néhány jelentéktelen ügygyel foglalkozott a bizottság.

Farkas Győző pénzügyigazgató jelentése szerint egyenes adóban, a múlt hónapban 81.383 korona folyt be. A múlt év ugyanezen hónapjában csak 50.610 koronát fizettek be az állampénztárba, vagyis 30.773 koronával kevesebbet. Ellenben közvetett adók fejében, dacára az exlexnek, majnem kétszer annyi folyt be 1905-ben, mint az idei évben. A múlt év szeptember havában befizetett összeg 534.724 korona volt, míg az idén csak 275.509 koronát fizettek be az állampénztárba az adózók.

A város egészségügyi állapotát Posgay Lajos főorvos jelentése szerint, szeptember havában rosszabbodtak. Fertőző betegségek nagyobb számmal fordultak elő, mint az előző hónapban. Tífuszban huszonnyolcan betegedtek meg. Erdekesebb a házasságon kívül született gyermekekről szóló adat is. Szeptember havában 28 törvénytelen gyermek született. A jelentések tudomásul vétele után a bizottság több jelentéktelen ügyet intézett el.

Az ülésen Institúris Kálmán polgármester elnökölte alatt jelen voltak: Kadas Kálmán főjegyző, Müller Károly, Farkas Győző pénzügyigazgató, Pogonyi Nándor kir. alügyész, Posgay Lajos dr. főorvos, Kelenyi János Faragó, Nagy Sándor dr., Múlek Lajos dr., Keller Izó, Csiky Karoly, Robitzek Agoston dr., Bing Vilmos és Jegassy Károly.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtti szintén ülést tartott, Dálnoky Nagy Lajos alispán elnökölte alatt. Ennek az ülésnek nem volt érdekesebb tárgya. A havi jelentések tudomásul vétele után a bizottság jelentéktelen ügyekkel foglalkozott.

Rejtélyes öngyilkosság.

Eltűnt lippai diák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Rejtélyes eset foglalkoztatja most az aradi rendőrséget. Egy előre bejelentett öngyilkosságról van, amelyről nincsenek még biztos adatok a rendőrségnek. Egy fiatal lippai diák, aki társával az aradi vértanúk gyászünnepére jött Aradra, szombaton este levelet adott át egyik társának, azzal a kérelemmel, hogy juttassa a levelet egyik rokonához. A fiú ezután eltűnt. Barátjának azt mondta, hogy rokonaihoz megy. De vasárnap reggelre sem jelentkezett, mire társa rosszat sejtve, átadta a levelet a küldöttséget vezető tanárnak, aki felbontván azt, megdöbbenéssel olvasta, hogy a fiatal tanuló öngyilkosságot akar elkövetni. Az esetről rögtön jelentést tett az aradi rendőrségnek amely nyomozza az eltűnt fiút, aki megiehet, már azóta elpusztította magát. Az eset részletei a következők:

Az aradi vértanúk gyászünnepére az ország minden részéből zárandokoltak Aradra, hogy lerójják a kegyelet adóját a 13 vértanu emlékezetének. Lippáról is eljött az ottani állami felső kereskedelmi iskola tanuló ifjúsága. A növendékekkel együtt jött Bildhauer Antal szabadkai születésű 16 éves növendék is. A tanulók résztvettek az örmes ünnepségeken, ahol Bildhauer is mindenütt velük tartott.

Szombaton este a fiú egyik társának egy

Deutsch Dezső névre címzett levelet adott át és eltávozott. Azóta nem látták a fiút. A levélben bejelenti, hogy a Marosba öli magát. Öngyilkosságának okáról egyetlen szó említést sem tesz hátrahagyott levelében. Elképzelhető, milyen rémületet okozott a lippai zárandokok között a szerencsétlen fiú eltűnése. Azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, mely teljes apparátussal fogott hozzá az eltűnt fiú kereséséhez.

A kutatás eddig teljesen eredménytelen maradt. Táviratilag értesítették a Maros parti községeket a fiú öngyilkosságáról. Lehe'séges, hogy már ki is vetette holttestét a víz. Az eltűnt fiú középtermetű, barna haju és szemű volt. Eltűnése alkalmával fekete színű, színes plüss bélésű télikabátot, világos szürke ruhát és fekete puha kalapot hordott.

Pör — hatmillió tallérért.

Száztíz esztendő örökség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Szenzációs érdekességű hagyatéki pert indított meg Popp János szegedi nyugalmazott mozdonyvezető az osztrák államkincstár birtokában levő hat millió tallér és egy láda ezüst kiadásáért.

A különös pör, amelyben Popp János és testvére képviselést dr. Pap Robert szegedi ügyvéd kapta, a következő, szinte hihetetlen előzmények után indul.

Bécsben körülbelül egy évvel ezelőtt nagy érdekességű pört indult meg az osztrák államkincstár ellen. A pereskedő Popp János würzburgi lakos volt, aki gróf Goluhowski Agenor mint külügyminiszter, továbbá az osztrák államkincstár és végül az osztrák állam ellen indított pört az öríási hagyatékok megtérítése iránt.

A követelés alapja ez: 1790-ben meghalt Würzburgban Papp Gáspár hajóskapitány, kinek vagyonát — a többi közt hat millió tallért és egy láda ezüstöt — a mainzi káptalan vette kezelésbe, amíg az örökösök közt szét nem osztatik. Mikor Mainzot a francia háború után az osztrákok okkupálták, az örökséget Ausztria elvette a káptalantól és Bécsbe vitte. A hagyatékban volt egy igen nagy értékű drága gyöngy, ami annyira megtetszett II. Ferenc császárnak, hogy „az osztrák korona legszebb ékköve” gyanánt magának vette.

A hagyaték egy részét két örökös közt meg is osztották, a hatmillió tallér és egy láda ezüst azonban az osztrák kincstár birtokában maradt. Ezekért indított pört a würzburgi Popp János aki az örökhagyó Popp Gáspárnak okmányokkal igazolt törvényes örököse és aki kijelentette, hogy kamatokra nem is reflektál, csupán a tőkére.

Ennek a pernek a híre a legkomolyabb hírfarmában tartva, megjelent egy előkelő és szavahihetőségében meggyanúsíthatatlan bécsi lapban. Onnan tudta meg a szegedi Popp János, hogy itt olyan pénzről van szó, amely az ő családját illeti. Popp ugyanis, aki világosan emlékezett, hogy nagyapja valamikor sokat heszélt a testvéréről, aki tengerentúli kalandozásokra indult és többé nem tért vissza, megálapította, hogy nagyapjának eltűnt testvérbátyja nem lehet más, mint az örökhagyó Popp Gáspár, a würzburgi Popp János pedig szintén rokona.

Popp János most Szegeden lakó öccsével együtt azért indított pert, hogy az öríási hagyatékban fele részét a würzburgi Popp mellett követelje. Dr. Pap Róbert, aki a ritka érdekessé-

gű keresetben a szegedi örökösöket képviseli, már megtette a lépéseket, hogy Bécsben kiadódjék ennek a hagyatéki ügynek az alapja, különösen pedig, hogy hova fejlődött a wüzburgi Popp pere az osztrák államkincstárral szemben.

A békekötés titkai.

A Vörös-kabinet.

(Méray-Horváth Károly teleplezésel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8

Méray-Horváth Károly, akinek a kibontakozás megtörténésében tudvalevőleg nevezetes szerep jutott, ma a Huszadik Század című folyóiratban hosszabb cikkben elmondja az eseményeknek azt a rendjét, amely végre a koalíció kormányrajutásához vezetett. A békeakták körül támadt polémia után utólag való közleménye bizonyára nem a legérdekesebb hozzászólása.

A szenzációs közlemény legérdekesebb részleteit az alábbiakban közöljük:

Barabás minisztersége.

Barabás Bélát lelkesíteni óhajtván — írja Méray — mindenkép a szándékaim érdekében, többek közt azt is mondtam, hogy: íme itt az alkalom, hogy ha akar, miniszter lehet.

Erre Barabás így felelt:

— Barátom, én nem akarok miniszter lenni. Sem most, sem később. Én egyszerű képviselő akarok maradni és nincs más ambícióm, mint hogy mindenki tudja, hogy becsületesen, tisztességesen szolgálom a hazát és énnekem csak ez az erkölcsi töke kell, soha semmi egyéb és semmiféle személyi előnyöket soha nem akarok a politikából. Ezt az ügyet is csak azért karolom fel, mert tudom, hogy hasznot teszek vele az országnak és nekem nincs vele más célom, mint becsületesen, érdek nélkül megtenni a kötelességemet.

Erdemes szavak a feljegyzésre.

A Vörös-kabinet.

Méray elmondja, hogy Barabás a következő pontot vitte a kormányalakítás dolgában Kossuth Ferenchez:

Az alkotmányos rendszeren esett sérelmek reparálására és a választójog reformja megvalósítására Kossuth Ferenc hozzájárul ahhoz, hogy Vörös László miniszterelnöksége alatt kormány alakíttassék azon pártok részvételével, amelyek a választójogi reform kérdésében a II. pontban körvonalazottak alapján állanak.

A pártoknak ezen minisztériumban való egyensúlyozódása tekintetéből Vörös László előzetesen javaslatba hozza a következő összeállítását:

Miniszterelnök és kereskedelemügy Vörös L. Belügy Vörös által jelölendő.

Pénzügy, igazságügy és földművelésügy: Kossuth és általa megjelölendő függetlenségi pártiak.

Közüktatásügy Vörös által jelölendő.

Izgatottan vártam — írja Méray — hogy mi eredményre jár Barabás Kossuthnál. A híre ez volt:

— Kossuth szívesen vállalja a kibontakozást a mai helyzetből és az ajánlott alapot elfogadhatónak tartja, ha az komoly. O azonban gróf Andrássy Gyula és gróf Apponyi hozzájárulása nélkül nem akar nyilatkozni és csak az ő velük való megállapodása után fog feleletet adni.

Másnap megtörtént a tanácskozás és azt a választ kaptam Barabástól, hogy Apponyi hozzájárul, Andrássy pedig kijelentette, hogy kész

ezt a kormánykombinációt támogatni. Kossuth kifejezte, hogy Vörös László személyét alkalmasnak tartja s személyi rokonszenvét fejezi ki iránta. Ajánlatba hozta, hogy minden feltűnést elkerülendő, ne közvetlen ő vele lépjen Vörös érintkezésbe, hanem Wekerle útján.

Fellegeltem. Ez a rész tehát ment. De hát ha most Vörös azt mondja, hogy nem megy bele, akkor én mi választ adok? Miféle blamage?

Felmentem Vöröshöz, elmondtam a történeteket és átadtam a pontozatokat. Vörös vállalta. Hogy igen, így lehet. Hogy adjam választ, hogy ő Fejérváryval megbeszéli a dolgot. Egyben kéri, hogy ne Wekerle útján legyen az érintkezés, majd ő erre nézve más ajánlatot fog tenni.

Hát Istennek! Legalább kívül vagyok a blamageon: vihetek Vöröstől választ.

Most következik az igen furcsa dolog: — a hiba, az emberi gyarlóság.

Napok multak, Vörös nem hívatott, fölmentem magam.

Fejérváryval nem lehet beszélni, mondta. Várjak még.

— Elutazom egy kissé — feleltem — kérem, hogy telegrafáljon, mihelyst szükség van rá.

Elmult egy hét s nem jött semmi távirat. Jöttem hívás nélkül. Jelentkeztem a kereskedelmi minisztériumban.

— Ő excellenciája kér, hogy délután, az általános kihallgatások közben menjek be hozzá.

Hm! Tehát így áll az ügy! Csak úgy az általános kihallgatások közben van valami közölni való. No, az nem sok lehet!

— Szóltam Fejérvárynak, de nem mutat hajlandóságot a dologhoz — mondta a miniszter.

— Tehát ne foglakozzam tovább vele?

— Nem. Nem megy a dolog.

Polónyi szerepe.

Ez az alakulás, az én politikám: felborult. Hogy történt? Ez az, ami a váratlan, a meglepő volt.

Arról hallomásból értesültem, hogy Polónyi Géza Bécsbe sietett a kormányalakítási tárgyalások idejében s azt kérdezte volna Fejérváry bárótól:

— Az alkotmánypárt és a néppárt ki van-e zárva a kombinációból?

Báró Fejérváry azt felelte volna:

— Ha vállalják a választójogi reformot, akkor nincsenek.

Mikor a bécsi tárgyalások lefolytak s az új minisztérium ki volt nevezve s Fejérváry is hazaérkezett, akkor kérdeztem tőle:

— Kegyelmes uram, hogy történhetett ez a felborulás az eredeti, megállapodott közös intencióknak. Hiszen abban, ami a budapesti békétárgyalások előzménye volt: a Vörös László, féle első felborulása az eredeti, megállapodott, közös intenciók foglaltattak abban a megegyezésben.

— Hja, ha én arról tudtam volna valamit, hogy mi volt Vörössel? — fakadt ki Fejérváry.

Ekkor értesültem, hogy Fejérvárynak sem Vörös László nem mondta meg, sem Kristóffy nem közölte vele, hogy mi volt a békétárgyalások előzménye és ő ez előzmények ismerete nélkül ment Bécsbe. Csak mikor visszajött, akkor tudta meg.

— Polónyi megrohant, hát mit mondhattam neki egyebet. (Nem vágyok benne bizonyos: Fejérváry bárótól hallottam e ezt közvetlenül, vagy Kristóffy előadásából, hogy neki mondta volna Fejérváry.)

Természetesen, nem tudván a Vörös-féle pontozatokról, Fejérváry nem is mondhatott egyebet.

A hiba, amely történt és amit ki akartam domborítani, hogy Vörös Lászlónak zsebében volt két héttel korábban a kész béke, amelyet akkor épp úgy meg lehetett volna kötni, mint az utolsó órákban, lóhalálában; zsebében volt a saját miniszterelnöksége, amely még akkor is perfect dolog lett volna, ha valami akadály meztől volna fel, mert valóságos kényszerhelyzet volt, hogy a kibontakozás létrejöjjön, ha Vörössel, hát Vörössel is: — és Vörös nem használt fel a neki készen oda nyújtott békét, miniszterelnökséget.

(Később értesültem róla, de nem vállaltok érte garanciát, mert csak hallomásból tudom, hogy Vörös megpendítette egyszer Fejérvárynak, hogy ő neki volna valami kibontakozási ideája. Fejérváry azonban azzal ütötte el, hagyjanak neki békét ideákkal, elég volt belőlük. De hogy neki a zsebében van egy kész paktum, azt nem mondta Vörös.)

Sem Vörös László, sem utóbb Kristóffy, nem mutatták meg, sem nem közölték Fejérváryval, a kibontakozás tulajdonképpeni intézőjével, a Vörös László zsebében levő és utóbb készen másolatban Kristóffynak is átadott első paktumot.

Igy a béke szerzője bár én voltam, de a mai kormányzat szerzője Polónyi Géza lett. En: Barabás Béla lelkes, értelmes, kimondhatatlanul buzgó támogatásából; Polónyi: Vörös és Kristóffy hibájából.

A koalíció megjegyzései.

Méray Horváth Károlynak a cikkével szemben a koalíció részéről teljesen beavatott forrásból a következőket jegyzik meg:

Szó sem lehet arról, hogy Kossuth Ferenc a maga részéről hozzájárult olyan megoldáshoz, amely a haladópart és a függetlenségi párt közből sz. alkotmány és a néppárt kirekesztésével alakítandó kormányt kontemplált. Ily tervhez Kossuth egy percig sem adta hozzájárulását. Méray előadásából is kiderül, hogy ez a megoldás nem volt megállapodás, hanem csak propositio. Hiszen ő is elismeri, hogy Fejérváry Géza báró és Vörös László lanyhán vették ezt a tervet és Kristóffy József pláne csak Méray előadásából értesült róla.

Annak magyarázata, hogy Kossuth és Barabás Béla a Méray által előterjesztett megoldási mód fölött tárgyalásba bocsátkozott, az akkori helyzetben rejlik. Amikor a tervet előjük terjesztette, nem tudhatták, hogy ez csak az illető haladóparti politikusok és Méray eszméje vagy pedig a korona részéről komoly békétárgyalások kezdeményezésére irányuló első lépés. A terről tehát, noha első perctől elfogadhatatlannak találták, tárgyalni kellett, hacsak nem akarták a felelősséget vállalni, hogy egy, esetleg a korona kezdeményezésére visszavezethető akciót a limine elutasítanak ahelyett, hogy igyekeztek volna azt elfogadható alappá átalakítani.

Tehát tárgyalni kötelességüknek tartották annak megállapítása céljából, hogy a szóban forgó terv ultimátum-e, amely esetben elutasítják, vagy pedig a koronával más alapon is lehetséges-e a kibontakozás?

Polónyi Géza közbelépésének sikerült csak ezt a kérdést tisztázni s Méray Horváth megoldási terve megbukott. A koalíció megtudta Polónyi útján, hogy ez a terv nem a koronáé, viszont Fejérváry és Polónyi útján az egész koalíció nevében tett előterjesztésekben garanciát látott és teljes erejével a kibontakozás ügye mellé állott.

Tehát az a Poányi által iniciált tárgyalás volt az, amelynek alapján a béke létrejött. Más alapot, mint az egész koalíció együttműködését, Kossuth Ferenc soha elfogadhatónak nem tartott, azok csak tárgyalás alatt álló kérdések voltak, de nem megállapodások.

A legsötétebb Aradmegyéből.

(Rejtélyes gyilkosság Forrai-Nagy-Iratoson.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 8.

Még élénk emlékeztetésben lehet a közönségnek az a rejtélyes gyilkosság, a mely a múlt év november havában történt Ménesen. Egy Aradon is ismert rokonszenves fiatal embert, Kende Vilmos bornagykereskedőt az éjszaka homályában valaki az ablakon át agyonlőtte. A fiatalember gyilkosát máig sem találták meg, dacára a széleskörű nyomozásnak.

Ehhez a titokzatos gyilkossághoz hasonló eset történt vasárnap este az aradmegyei Forrai-Nagy-Iratos községben.

Az áldozatot szintén az ablakon keresztül lőtte agyon egy eddig ismeretlen gyilkos. A nyomozás a tettes kikutatására még vasárnap este megindult, de mindeddig eredménytelenül folyik. Nem lehetetlen, hogy mint a ménesi esetről, úgy itt sem jutnak majd a gyilkos nyomára.

A gyilkosság részletei a következők:

Kremmer Mihály forrai nagyratosi gazdember vasárnap este hét órákor vacsorához ült feleségével és gyermekével család házában. Vacsora közben az egyik gyermek az asztalhoz közel eső ablak felől zajt hallott. Figyelmét erre az apját is, aki abban a bizsomban, hogy keresi valakit, kihajolt az ablakon, de a sötétben senkit sem látott, mire ismét visszaült helyére. De alighogy ismét enni kezdett, kívülről hirtelenül lövés dördült el és a következő pillanatban Kremmer hang nélkül holtan zuhant a földre.

A család tagjai a hatalmas dördülésre és az ablaktáblák csörömpölésére rémülten ugrottak fel az asztaltól, de nem láthattak mársémit, mert az ablakból beáramló légáram eloltotta a lámpát és a szobában koromsötétség támadt.

A tettes ezalatt felhasználván a sötétséget, elmenekült. Mire a család tagjai magukhoz tértek és kimentek az utcára, hogy a lövés zajára a ház előtt összegyűlt tömeget az esetről értesítsék, a gyilkosnak nem volt már nyoma.

A gyilkosságról nyomban értesítették a kurtcai rendőrséget, amely még az éj folyamán megkezdte a nyomozást a tettes kilétének felderítésére. Ez azonban, dacára a szorgos kutatásnak, mindeddig nem sikerült.

A titokzatos gyilkosságról az aradi kir. ügyészség ma reggel értesült, mire Domokos László vizsgálóbíró Austerweil László dr. és Posgay István dr. törvényszéki orvosokkal, a boncolás megkezdésére Forrai-Nagy-Iratosra utazott. Az orvosok megállapították, hogy a gyilkos golyója rögtön halált okozott.

A községben, az esetről kifolyólag ma különböző hírek keringtek. Olyan verzió is volt, hogy a meggyilkolt felesége viszonyt folytatott egy oda való fiatalemberrel és ez gyilkolta meg Krommert. Ez azonban nem valószínű. Inkább a valódiság látszatával bír az a verzió, hogy Krommert egy haragosa tette el láb alól.

SPORT.

— Arad kerékpáros bajnoksága. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg vasárnap, október hé 7-én az aradi Meteor kerékpárklub bajnoki kerékpárversenyét a pécskai országúton. A verseny eredménye ez: Aradváros bajnoka Duffner József lett, ki az 50 km. távot 1 óra 48 perc alatt futotta be. Utána következtek 2. Franke Tivadar 1 óra 58 perc alatt. 3. Jani Nándor 2 óra 08 perc alatt. 4. Duffner János 2 óra 08 perc és 80 mpere alatt. 5. Szilvássy Antal 2 óra 12 perc alatt. 6. Richter Károly 2 óra 25 perc alatt. 7. Gattermayer Jakab 2 óra 37 perc alatt. Indult még Nyáry Béla, de utközben gummija kilyukadt, s így kénytelen volt a versenyt feladni. Szilvássy Antal, a verseny favoritja utközben görcsöt kapott, s ez akadályozta a versenyben.

— Aradi atléták győzelme. A budapesti Magyar Athletikai Klub sikerült nemzetközi atlétikai viadalt rendezett vasárnap a Margit-szigeti sporttelepen. A versenyekben több kiváló aradi atléta is részt vett és valamennyien jelentékeny sikert arattak. Mudin István 33.77 méter dobással megnyerte a kalapácsvetés versenyt, amelyben a második díjat szintén aradi atléta, Főthly Nándor nyerte. Harmadik a bécsek egyik büszkesége, Bauer Henrik lett. Mudin és Főthly ezenkívül a súlydobásban és a diszkoszvetésben tűntek ki. A súlydobásban a második díjat Odry Zoltán, a kiváló aradi atléta nyerte el, 11.12 méteres dobással.

A férj büne.

(Aki erkölcsatlanságra kényszeríti a nejét.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 8

Hogy a nagyvárosi élet, különösen az alsóbb néprétegek körében, mi minden bűnt termel, arra élénk példa az az esküdszéki tárgyalás, amely ma folyt le Budapesten. A vádlottak padján ült egy férj, aki a feleségét erkölcsatlanságra kényszerítette azért, hogy a keresetét elszedhesse s amikor ez nem pénzelt a kedve szerint, kést fogott rá.

Steckel Ferenc cserepessegéd a maga heti keresetét elhumpolta mindig s mikor a felesége szemrehányásokkal illette, rámondott:

— Keress te is magadnak!

— Hogyan? — kérdezte a boldogtalan asszony.

— Hát ahogy tudsz — felelte a gonoszlelkű ember s mert a hitvese ebből nem értett, felvilágosította.

Sőt Steckel nemcsak felvilágosította az asszonyt, de maga járt utána, hogy felesége rendőri engedelemmel fogjon hozzá az erkölcsatlansághoz. Miután megszerezte neki az engedélyt a rendőrségen, szétváltak. De felkereste az asszonyt, mikor pénzre volt szüksége. A boldogtalan teremtés néha az utolsó krajcárt is odaadta a becsúszott embernek.

Június 18-án beállított hozzá Steckel s az asszony, félve a nem ritkán kijáró ütlegeléstől, sirva mondogatta:

— Nincs ma pénzem, még nem kerestem.

Ere Steckel kést rántott s a szavakkal: „Ha tíz évet kapok is, véged lesz!” — végy szívet a férjnek, aki a szíve táján, nyakán és a fején sebasült meg, de életben maradt.

A mai esküdszéki tárgyaláson Zsitvay Leó elnökölt, a közvédat Balás Elemér kir. ügyész képviselte és a védő Olsavszky Lajos volt. Férj és feleség a sárga földig lepiszkolták egymást a tárgyaláson. Steckelnek minden

becstelenségre, amivel a felesége vádolta, csak ez volt a válasza:

— Nincs tudomásom róla!

— Az engedélyemet is te vetted ki...

— Arról sincs tudomásom.

Elnök: Ne ilyen felszólalásokat adjon, hanem csak azt mondja: igaz-e vagy nem?

— Hát nem igaz.

— Előttevaló nap is — folytatta Steckelné — hogy csak 80 krajcárt tudtam szelni, meg-rugdostál.

— Ez se igaz, te rugdostál meg engem.

A bíróság ezután megkezdte a tanúk kihallgatását.

A tanúk egyhangúlag azt vallották, hogy a vádlott brutálisan ütlegelte, rugdosta az asszonyt, ha nem kapott tőle elegendő pénzt.

Az esküdtek büntetésnek mondták ki Steckelt a gyilkosság kísérletében, mire a törvényszék 3 évi és hat havi fegyházra ítélte a becsúszott embert.

Az elégedetlen néppárt.

Miniszterek a királynál.

Reformok a külügyi képviselőletben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 8.

A legutóbbi napokban a már élénken pezsgő politikai életet az október hatodiki gyásznappal és a karánsebesi király-szobor leleplezéssel együtt járó politikai mozzanatok foglalták el. Ez az oka, hogy a képviselőház megnyitása előtt két nappal alig számolhatunk be egy-két jelentősebb politikai eseménnyel. Ezek között első sorban fontos a néppárt állítólagos elégedetlenkedése, mely minden cáfolat ellenére is igen komolynak látszik.

Budapesti tudósítónk jelentése a következő:

Kedvetlenség a néppárton.

Politikai körökben nem csekély feltűnést kelt Apponyi Albert gróf német nyelvű félhivatalos lapjának, a Zeit-nek egy vasárnap megjelent közleménye, mely szerint a néppárton nagy kedvetlenség uralkodik, mely politikai okokra vezethető vissza. A néppárt egy része nem ért egyet a politikai helyzet alakulásával és perhorreszkálja azt, hogy a régi szabadelvűpárt egyes tagjai az új rendszer alatt is befolyásos állásokra tudtak szert tenni.

A néppártnak ez a része azt is kifogásolja, hogy a függetlenségi párt ragadta magához a politikai vezetést, a mi nek csak akkor volna helye, hogyha csakis ez a párt, mely általános többséggel rendelkezik, vette volna át a kormányt, a vele járó hatalommal és a teljes felelősséggel. Ezt egyébként az elégedetlen néppártiak helyesebbnek is tartották volna. Nincsenek megelégedve azzal a móddal sem, melylyel a többség a Fejérváry-kabinet elleni vádindítványon át akart siklani. Ezt a dolgot szóba szeretnék hozni a parlamentben is.

Híre jár, hogy a néppárt alelnöke, Rakovszky István le akar mondani a képviselőházi alelnöki állásáról. Ezt a hírt autentikusan még nem erősítették meg, de oly komoly politikai körökben beszélnek róla, hogy a legnagyobb figyelmet érdemli.

Illemtékes helyről megcáfolják a lapok hírére a néppárt körében uralkodó elégedetlenségről s ezzel kapcsolatban *Rakovszky* Istvánnak a képviselőház alelnöki állásáról való lemondását. A *Zeit* tudósítója előtt *Rakovszky* ma úgy nyilatkozott, hogy nincs szándékában elhagyni állását, de ha úgy találná, hogy méltósága kollizióba jutna politikai akciójával, persze sem haboznék állásáról lemondani.

A külföldi képviselet reformja.

Régi sérelme a magyar állameszmének, hogy külföldi képviseletünkben Magyarország önálló államisége soha sem nyert nyomatékos kifejezést. Elvi kérdésben tehát maga ez a tény is orvoslásra vár. De ennél sokkal súlyosabb sérelme a magyarságnak, hogy a külföldre kerülő állampolgárok nagykövetségeinknél egyáltalán semmi nemű támogatásra vagy védelemre nem találhattak, mert diplomáciai képviseliteink működési köre eddig tisztára meddő diplomáciai reprezentálásban vagy politizálásban merült ki.

Mig az angol, a német vagy az amerikai állampolgár, nemzete követében a leghatalmasabb védelmezőjét látja, akinek támogatására mindenkor bizton számíthat, addig a magyar ember minden ügyes-bajos dolgával a konzulátusokra és a kereskedelmi ügyvivősekre volt szorulva, amelyeknek azonban se olyan tekintélye, se olyan befolyása nincs és nem is lehet, mint amazoknak.

Ezen a két nagy sérelmen szándékozik most segíteni a kormány. Ertesüléseink szerint ugyanis, már a legközelebbi jövőben lépések fognak történni az iránt, hogy külképviseleteink minden külsőségben, de magában működésükben is Magyarország önálló államiségének manifestálására utasíttassanak. Ezzel természetesen szorosan összefügg a nyelv és a címerkérdés is, amelynek megnyugtató megoldására a kormánynak állítólag részletes tervei vannak. Másrésztől tervbe van véve, hogy nagykövetségeink működési köre ne foglaltassék le teljesen reprezentacionális külsőségekkel, hanem gyakorlati mederbe tereltesse. A kormány szeméi előtt — így mondják a beavatottak — ebben a kérdésben az angol és az amerikai diplomácia példája lebeg, amely mellett, hogy politikai hivatását is betölti, nagyfontosságú gyakorlati misztériót is teljesít, hazája állampolgárainak védelmével.

Mindezek a tervek most még a kezdet stádiumában vannak ugyan, de ha tény, hogy kormánykörökben szóba kerültek, ez is tagadhatatlan haladást jelent.

Wekerle és Andrássy a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott, ahol a király holnap kihallgatáson fogadja. A miniszterelnök az audiencián a jövő évi költségvetés megállapításáról tesz jelentést és több törvényjavaslatot mutat be. Ezek között igen fontos javaslatok is vannak. Bécsbe utazott az éjjel *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter is, aki holnap szintén kihallgatásra járul a királyhoz, hogy referáljon az alkotmánybiztosítékokra vonatkozó előterjesztésekről.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi posta és távirda tisztviselők ének- és sport-egylete zenekarának tagjait f. hó 10 én este 8 órakor hangszerekkel együtt a „Székely otthon”-ban (Forray-utca 8., I. emelet) való megjelenésre kéri ezúton is az elnökség.

Letartóztatott tüzérfőhadnagy.

Fedák Sári áldozata.

Éjjel az orfeum előtt.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, október 8.

A nagyváradi helyőrségnek szomorú szenczációja van: egy inkább meggondolatlan könnyelműségnek, semmint bűnös cselekedetnek látszó lépés miatt *letartóztatott egy tüzérfőhadnagyt*, akit a legdivatosabb primadonna iránt érzett szerelme buskomorrrá meg iszákossá tett.

A letartóztatásról, amelyet a főhadnagynak és elfogatásának valóságos viselkedése előzött meg, az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A Fekete sas kávéházban levő orfeumban nagy föltűnést keltő dolog történt. Tegnap este ott vacsorázott *K. Sz.* tüzérfőhadnagy és körülötte nagy civiltársaság volt. E közben minden föltűnés nélkül betért az orfeumba két katonatiszt, félrehívta a pincért és kifizette a főhadnagy vacsoráját. A két tiszt ezután kihívta a főhadnagyt, aki azonban nem volt hajlandó kimenni hozzájuk. Később azzal az üzenettel csalták ki, hogy egy civilember hívja.

Amikor a főhadnagy a kapuhoz ért, a tisztek fölszólították, hogy adja át a kardját. A főhadnagy azonban nem engedelmeskedett, hanem támadásra készen kirántotta kardját. A két tiszt szintén kardot rántott és összecsapott a renitens főhadnaggyal, akit csak nagynehézen tudtak lefegyverezni.

Az őrjárat azután kocsiba ültette a főhadnagyt és beszállította a laxtanyába, ahol azonnal vizsgálati fogságba helyezték.

A letartóztatott főhadnagynak az a bűne, hogy a minap mulatozás közben *eláldogosította egyik tisztársának óráját*. A kárvallott tiszt följelentést tett a főhadnagy ellen, noha ez megígérte, hogy az árát visszaadja. A följelentés következtében parancsot kapott a két tiszt, hogy a főhadnagyt bárhol kerítsék kézre és tartóztassák le.

Későbbi távirat jelenti, hogy a főhadnagy *Fedák Sári* legutóbbi nagyváradi vendégszerelésekor *beleszeretett a művésznőbe*, akihez azóta folyton verseket írt. Természetesen nem találta meghallgatásra az ünnepelt divánál, ami annyira ekeserítette, hogy buskomorságában iszákossá lett. Osztrák származásu és ezért folyton mondogatta, hogy Magyarországon német tiszt nem boldogulhat.

A szerencsétlen főhadnagy esete nagy részvétet keltett a városban.

HIREK.

— *Müller* Károly Budapesten. Az új parlamenti ciklus megayításával *Müller* Károly, Aradváros országgy. képviselője Budapesten is állandó lakást fog tartani, az Angol királynőhöz címzett szállodában. A képviselő arra kéri azokat, akik bármily ügyben hozzá fordulnak, hogy leveleiket a fent jelzett címre küldjék. Vasárnaponként *Müller* Károly Aradon fog tartózkodni és aradi lakásán található meg.

— *Goluchowsky* bukása. Bécsből táviratozzák: Beavatott forrás szerint *Goluchowsky* Agenor gróf külügyminiszter buká-

sa befejezett dolog s állását legközelebb már el is hagyja. A novemberben összeülő delegációban ismét hevesen megfogják támadni és bizonyos, hogy nagy többséggel *bizalmatlanságot szavaznak* neki.

— *Páris* Gábor nyugdíja. *Páris* Gábor, a volt világi főszolgabíró, a mint ismeretes, a törvénytelen kormány idején, Abauj-Tornavármegyében helyettes alispánságot vállalt. Aradvármegye állandó választmánya, a mikor ennek hírére vette, *Páris* Gábor nyugdíját beszüntette. Most *Páris* Gábor kérvényt nyújtott be a megyéhez, amelyben, miután alispáchi helyettesi állása megszűnt, nyugdíjának újból való folyósítását kéri. A megye október 24-én tartandó közgyűlésén fog határozni *Páris* Gábor kérvénye fölött.

— Nagy vasuti katasztrófa. Rómából táviratozzák: A tegnap este 8 óra 40 perckor Milánóból Rómába induló expresszvonat Piacenza közelében a Po hidjánál kisiklott. *Négyen meghaltak, ötvenen könnyebb sérülést szenvedtek*. A szerencsétlenül jártak között van a római semmitőszék prokurátorának *Lino Ferrianinak* családja. A prokurátor egyik fia meghalt, felesége és másik két fia megsérült. A megsérültek között van az amerikai *Witte* és egy *Viac* nevű, valószínűleg külföldi. Az első segélyt a közeli állomás személyzete nyújtotta. Nemsokára azután katonák, vasuti tisztviselők és a hatóság is megjelent, hogy hozzájárassanak a rendszeres mentőmunkálatokhoz. A sebesülteket a kórházba szállították.

— *A Cseresnyés kaszinó csődje*. Makói tudósítónk jelenti: *Cseresnyés János* kaszinójában napokon át folytak a tárgyalások, a megalakítás azonban nem sikerült. Körülbelül 100 embert hívtak meg, de csak 7—8-an jelentkeztek. Együtt azonban bajosan alakulhat volna, mert ilyen cím alatt nem igen kaptak volna helyiséget. Ott legalább nem, ahol eddig fordultak. Egyelőre a „Korona” emeleti nagytermében jöttek össze, de csak 3—4-an. *Cseresnyés* legközelebbi barátai, úgy, hogy az utóbbi napokban már maga *Cseresnyés* se jelent meg közöttük. Ma azán ez az összejövetelezés is véget ért. A vendéglős kijelentette, hogy a kevés számú vendégeket nem fűtetheti és világíthatja a termet s nem tarthat a számukra külön pincért. Más szóval: felmondta az összejövetelei helyiséget. Hogy próbálkoznak-e *Cseresnyésék* más alapon, vagy másutt összejöveteleket rendezni, azt még maguk sem tudják.

— Országos gazdapárt. *Békes-Csabáról* táviratozzák: A gazdák ma délelőtt értekezletet tartottak, a melyen elhatározták, hogy a parasztpárt ellensúlyozására a tél folyamán megalakítják az országos gazdapártot.

— Az utolsó bucsunap. *Mária Radnán*, írja tudósítónk, vasárnap volt az utolsó bucsunap. Még egyszer ez évben utójára megindult a forgalom és a vásárlás az áruclarnokok között. Az aradiak is kizárólagokait szép számmal a bucsura s a környékről is jöttek. Ezzel azután véget ért a bucsuk sorozata a jövő húsvétig. Ez évben általában a bucsuk *Radnán* látogatottak voltak.

— *Éhségstrájk egy kórházban*. Budapestről táviratozzák: A fővárosi Rókus-kórházban ma egy, a maga nemében páratlan mozgalom keletkezett. Amidőn *Müller* Kálmán dr. udv. tanácsos, kórházigazgató a betegeket meglátogatta, az egyik nagy teremben 24 beteg memoran-

dumot nyújtott át, amelyben azt követelik, hogy *rögtön bocsássa el az egyik ápolónőt*, mert ez *brutálisan* bánik velük. Ha kérésüket holnap délig nem teljesítik, *éhségsztrájkot kezdenek*.

— **Uj magyar nemes.** A király *Czeyda Ferenc* nyug. altábornagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta. Czeyda altábornagy *ujaradi illetőségű* és *Pommersheim János*, az ujaradi első takarékpénztár pénztárnokának nagybátyja, a kihez évente egy két hétre ellátogat.

— **Gyászlobogó a budapesti Klotild palotán.** Az október hatodik gyásznapon a fővárosban is csaknem minden házon fekete lobogót lengtetett a szél. A sok gyászlobogó között azonban volt egy, amelyről külön is meg kell emlékeznünk. Ott lengett az a jelentőségtelej szövetdarab az Eskü-téri híd melletti Klotild-palota ormán. Boldog emlékü József-nádorunk családja mindig közel állt a magyar nemzet szívéhez, a közelmúlt eseményei talán valamivel még közelebb is hozták a királyi hercegi családot, amelynek hazafisága, hozzánk való szeretete súlyos időkben állotta ki a tűzpróbát. Hanem azért nagy darab történelemnek kellett elmúlnia addig, amíg az aradi tizenhárom napjának emlékünnapján az a gyászlobogó felröppenhetett annak a palotának az ormára. És szombaton ott lengett a gyászlobogó az enyhe októberi szélben...

— **Borzalmas katasztrófa egy cirkuszban.** *Páris-ból* táviratozzák: Egy velóromban ma borzasztó szerencsétlenség történt. Motorciklisták szédületes produkciói közben az egyik lezuhant, mire a közönség kíváncsiságból előretolta a fejét. Ebben a pillanatban a másik is lezuhant s a közönség köréből *egy embert agyonütött s hetet súlyosan megsebesített*.

— **Életunt urilányok.** Bud-pesti tudósítónk táviratozza: Két fiatal leány akart ma reggel megválni az élettől. Egyiküknek sem sikerült. Többé kevésbé súlyos sérüléssel mind a ketten kikerültek a halált. Brandstein Hermina huszonnégy éves virágáru-leány súlyosan csúszott szereimében. Ez annyira elkéseltette, hogy inkább halálra szánta magát. Ma reggel kiment a rákoskeresztúri temetőbe s anyja sírján két darab szublimátpasztyillát vett be. A mérég nem hatott rögtön. A leány egy ideig várt, aztán villamosra ült s elment a Régi posta-utca 6. számú házban lakó egyik rokonához. Néhány percnél ott tartózkodás után rosszul lett, majd eszméletét veszítette el. Megijedt hozzátartozói kihívták hozzá a mentőket, akik beszállították a Rókus-kórházba. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. — A másik életuntat Grünhut Aranka hívják s mindössze tizennyolc esztendő. A boldogtalan leányt, aki jómódú család gyermeke, szintén a szerelem vitte kétségbeesett tetteire. A Szerencse-utca 16. számú ház harmadik emeletéről, ahová süllyőinek elsőemeleti lakásából korán reggel föltűnés nélkül jutott, leugrott. Csodálatos véletlen folytán szoknyája megakadt az első emeleti lépcső kárfáján s Grünhut Aranka megmenekült a haláltól. Így is súlyos sérüléseket szenvedett azonban s eszméletlenül állapotban vitték a Rókus-kórházba. Az orvosok reménylik, hogy gondos ápolással megmenthetik az életnek.

— **Elsikkasztott takarékpénztár.** Tudvalevő dolog, hogy egész Erdélyt valóságos behálóz-
zik azok a kisebb-nagyobb nemzeti táka-
rékpénztárak, melyeket egyes nemzeti apos-
tolo-
k alapítottak és vezetnek részben a saját hasznukra, részben pedig nemzeti propaganda célból. Ilyen volt Temesmegyében levő ligeti: „Pardureana Takaré- és Hitelintézet R. T.” melynek elnöke: Teaha Kornél görög-

keleti esperes volt. A kiváló esperes jól értett a közgazdasági tevékenységhez is. Így például a napokban eltűnt, elsikkasztván az elnöksége alatt álló intézettől negyvenhateres koronát, amely összeg a huszezer korona részvénytőkével bíró és 12—15,000 korona takarékbetétet kezelő intézet egész vagyonát teszi. A sikkasztás Popcz Simon ligeti földbirtokos feljelentésére derült ki. Nevezett ugyanis a takarékpénztárnál lévő 1600 korona betétet kívenni kísérelvén meg, azt pénzhány miatt megtagadták. Eddig mintegy negyven károsult tett az intézet és elnöke ellen feljelentést, melyek során kiderült, hogy a megszökött elnök nemcsak a betéteket és alaptőkéket lopta el, hanem váltókat is hamisított. A vizsgálat folyamatban van.

— **Cigánystrájk Makón.** A maga nemében szokatlan strájk ütött ki Makón. A cigányzenészek strájkolnak, állítólag azért, mert a vendéglősök rosszul fizetik őket. Az összetartás a strájkolók között oly nagy, hogy a táncmulatságot rendező vendéglősök sem tudták őket jó díjért rávenni, hogy közreműködjenek és kénytelenek voltak a szegedi 46-os gyalogezred zenekarát Makóra hozatni.

— **Agyonéheztetett gyermek.** *Máté Anna* soborsini cseled három hónapos gyermekét ellátásba adta *Dragomár Anna* soborsini nőhöz. Az asszony a gyermekkel szemben a legridegebb bánásmódot tanusította, sőt annyira ment, hogy napokig éhezette a gyermeket, aki annak következtében meghalt. A gyermek anyja megtudta, hogy mi okozta a gyermek halálát és ma feljelentést tett *Dragomár Anna* ellen az aradi kir. ügyészségnél. Az ügyészség a feljelentés folytán elrendelte az elhunyt gyermek exhumálását és boncolását. A boncolás lesz hivatalosan kideríteni, hogy a gyermek tényleg éhhalált halt-e?

— **Baleset a Népszínházban.** Tegnap délután előadás közben a budapesti Népszínházban baleset történt. Az első felvonás vége felé az első emeletről, a jobboldali második számú páholy szélső díszítésén levő gipszangyal feje levált s a földszintre esett. Egy darabja Csatal Sárkát érte a jobbhomlokán, a másik nagyobbik darab báró Kruchina Károly miniszteri titkár fejének órába hullott. Csatal Sárka sérülése szerencsére egészen jelentéktelen. A nyomozás megállapította, hogy az angyalfejet a 2. számú páholyban ülő egyik fiúcska ütötte véletlenségből vagy pajkosságból. A rendőrség intézkedett, hogy a meglazult díszítést megerősítsék.

— **A legújabb „vállalat.”** A napokban „szövegezési vállalat” címen vállalat alakult, mely az ország összes középiskolált elárasztotta felhívásokkal és prospektusokkal. A nyomtatványokban a vállalat tulajdonosai értésére adták a tanuló ifjúságnak, hogy ezentul nem kell holmi ostoba írásbeli dolgozatokkal bíbelődni, nem kell a tollat rágnia, hogy az önképzőkör pályázatán az első díjat vigye el egy-egy remekművel. Csekély díjért a „szövegezési vállalat” elkészíti számukra a dolgozatokat s nekik éppen csak a letisztázásával lesz dolguk. Diszkrét csomagolás és szétküldés becsületbeli dolog. Az erkölcsstelen alapú és céltű vállalat a rendőrség figyelmét is magára vonta. Kiderült, hogy a szövegezési vállalat mögött két tizen-nyolc esztendő jogász: *Weil Viktor* és *Erdős Vilmos* áll. Beidézték őket a főkapitányságra, ahol azzal védekeztek, hogy külföldön számos hasonló vállalat virágzik, anélkül hogy ezt valaki immorálisnak tartaná. Ennek dacára is készségesen megígérték, hogy vállalatukat föl-
osztatják. Ma már önként beszállították a rendőrségre megmaradt nyomtatványait.

— **A pálinka.** *Trencsénből* írják lapunknak, hogy *Péter Mária* tliechosi lakos iszákos férjével rossz viszonyban élt s amikor az éjjel részegen tért haza, husággal úgy fejbévágta, hogy az rövid idő múlva meghalt. A gyilkos asszony, aki tette elkövetésekor maga is bepálinkázott, öngyilkosságot kísérelt meg, de ebben megakadályozták és az illavai fogházba kísérték.

— **A vendéglátás mánlája.** Az angolok magyarországi látogatása újra alkalmat adott egy speciális magyat betegség, a vendéglátási mánia szövődéjére. Oktalan bankettezés, örült pazarlás folyik minden vonalon, mikor a külföldi látogatóba jön hozzánk. Busulnunk kellene, hogy csak francia pezsgővel és pácolt őzgerinccel tudjuk magunkhoz csábítani a külföldieket, akik az ilyen patriárkális vendégszereteten felleikesevő, az ünnepi bankettek nagyhangu tósztal közt készségesen elismerik, hogy Magyarország a legszivesebb ország a világon és az idegeneket sehol úgy meg nem becsülik, mint nálunk. Hogy mennyire másképp van ez a külföldön, azt tapasztalhatták magyar véreink, akik valaha csoportosan rándulnak ki a külföldre. Egy földbirtokos egy levelet tett közzé, melyből mindennél élesebben kiviláglik az a nagy különbség, amely bennünket a külföldől elválaszt.

Hogy minden gavaléroskodásunk dacára mennyire nem vesz figyelembe bennünket a külföld, — írja többek közt levélíró — azt tapasztaltam az O. M. G. E. által rendezett külföldi tanulmányuton. Számos ekelő földbirtokos, képviselő vett részt a tanulmányuton, melynek első állomása a magdebargi országos kiállítás volt — Azt hittük, hogy legalább tudomást vesznek rólunk a németek. Dehogy. Eszre sem vettek. Később a londoni kiállítást tekintettük meg. Annyit elértünk az angoloknál, hogy a Hotel Midlen nagytermében terítették részünkre, de csak az első két napon. Harmadnapra már a kisterembe költöztettek, mert az angolok szemében shoking volt, hogy ebéd közben tulhangosan viselkedtünk. Csak egy tetszett az angoloknak, illetve az angol pincéreknek: az, hogy a magyar vendégek példáulan eleganciával tudtak ottfelejtetni néhány shillinget az asztalon. A párisi kiállításon csak kétheti ottidőzésünk után vett észre bennünket a francia gazdasági egyesület és csak akkor adott egy szerény bankettet a tiszteletünkre, — a saját költségünkön. Bizony, bizony, akármilyen bőkezű gavalérok vagyunk is, a külföld csak lenéz és kinevet minket. Lenéz a hátramaradottságunk és kinevet az oktalan pazarlásunk miatt.

— **Szocialista népgyűlés Aradon.** Az aradi szociáldemokrata párt vasárnap délután a Szabadságtérre népes gyűlést tartott, amelyen az általános titkos választói joggal és a kormány szociális politikájával foglalkoztak. A népgyűlés elnökéül *Reiner J. Gyula* aradi kárpitosmestert, jegyzőjéül pedig *Albert Danielt* választották. A népgyűlés szónoka *Klopfstein Ernő* aradi párttitkár volt, aki vehemensen támadta a kormányt, mint amely nem hajlandó az általános választói jog kérdésével nyíltan és őszintén foglalkozni. Majd a nagymérvű kivándorlásokról szólt *Klopfstein* és számadatokkal bizonyította, hogy a kivándorlók száma az utóbbi években folyton növekedett. A népgyűlés végül elfogadta *Reiner* elnök határozati javaslatát. A gyűlésen a hatóságot *Kovács Antal* rendőrhadnagy képviselte. Rendezvény nem fordult elő.

— **A harmadik öngyilkosság egy családban.** Megdöbbentő hírt táviratoznak Ungvárról. Szombath délután *Medvigy István* segédjegyző, *Medvigy János* főgimnáziumi tanár fia atyja lakásán szívenlőtte magát. A tanárnak ez már a harmadik öngyilkos gyermeke. A városban állapít-
nos a részvét a szerencsétlen apa iránt.

— **Uj orvosdoktor.** Werner Sándor, a budapesti magy. kir. tud. egyetem aulájában az összes gyógytudományok tudorává avatott. Gyakorlatát a Brédy Adél gyermekkorházban kezdi meg.

— **Áthelyezés.** Macskó János, aradi m. kir. honvédtábor orvos Szegedre, ezred-állatorvos főnökké helyeztetett át.

— **Kisértet Ádámkosztumban.** Berinből írják: A város északi részét állandóan babonás rettegésben tartotta egy kisértet, aki minden alkonyatkor elsubant a park elhagyatottabb útjain. A kisértet himnemű volt, de határozottan nem a gigerli fajtából, mert ruházódását annyira elhanyagolta, hogy egyáltalán semmi ruhát nem viselt. Ennek folytán a járőrök női része a szokásos borzongásokon kívül még egészen másnemű borzongásokat is érzett a kisértet láttára. Tegnap aztán a parkőrök kiderítették a „tulvilági” jelenség titkát. Ugyanis a tó partján ledobott férfiruhát találtak és első pillanatban arra gondoltak, hogy valami öngyilkos vetkezett így neki utolsó ujjának. De később megtalálták egy kápolna tövében a ruha gazdáját is, amint meztelenül összekuporodva diergett. Kiderítették, hogy egy szerencsétlen örült, aki hetekig mindennap megcsinálta ezt a sajátos sőtáját. A legérdekesebb pedig az, hogy az örült — szabómesterséget folytatott és úgy látszik, a foglalkozása közben undorodott meg egész az örületig a ruháktól.

— **Robinson szigete.** A legutóbbi chilei földrengés alkalmával angol lapok azt írták, hogy Robinson szigete is elmerült a tengerben. Egy valparaisói námet asszony, ki jelenleg Bernben időzik, azt mondta egy hírlapírónak, hogy nem lehetetlen ugyan a sziget elmerülése, de teljes lehetetlenség, hogy erről oly gyorsan érkezzék hír, mint a hogy tényleg érkezett. A szigettel káb összeköttetés nincs, gőzösök nem járnak oda, azoknak a vitorlásoknak pedig, melyek Chile s a sziget közt a közlekedést közvetítik, hat-hét napra van szükségük, míg a szigetről a szárazföldre érnek. A Robinson szigetének elmerülése tehát valószínűleg angol lapoknak a kombinációja.

— **A gyalogló király.** Páris legérdekesebb férfja most Reuel Laurent, egy fiatal porcellánfestő, aki már háromszor járta körül gyalogszerrel a világot és jelenleg a francia fővárosban tartózkodik. Vándorlása közben természetesen sok kalandja is volt és ezekről most több érdekes adatot közöl egy francia lap. — Egyszer a nubiai sivatokban egy csapat arab kalandor támadta meg őt és uti társát, — De Gruardot és csakis a velük volt két hatalmas buldoggnak köszönhetően, hogy elmenekülhettek. Kinában le is tartóztatták őket. — Amikor ugyanis a halotti lakodalom sajátos ceremóniája alkalmával elnevetették magukat, rögtön letartóztatták és fogságra vetették őket. — De Gruardnak sikerült elmenekülnie és a kínai francia konzul segítségével azután Reuel is kiszabadult a fogságból. Utatársát 1899. novemberében a kaliforniai Garvinban a brigantik megölték és azóta egyedül járta be a világot. Mind az öt világérszben járt és összesen 60.000 mérföldnyi utat tett meg. Utazással közben mindenütt kért igazolványt arról, hogy az illető helyeken járt és így nem csoda, hogy jelenleg egy 55.000 levélből és okmányból álló gyűjteménye van. Párisban csak egy hónapig akar maradni és azután megkezdí negyedik világkörüli útját.

— **Veszek tört aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliánokat, gyöngyöket, a legmagasabb áráért, avagy új tárgyakra átcserelek.** Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zsebóra raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz-tűszűstől China ezüstéjándéktárgyak és evőeszközökben, egyedül elárulása a világ legjobb ezüsttárgy szereznek. Tisztelettel: Weinberger Ferenc Aradon, Fischer Ella palota. Telefon 439. 2479

— Szappanok, fogkefék és pipere szerek 1 g. jutányosabban Vojtek és Weiszal. 112

MULATSÁGOK.

(=) **Mulatság Galsán.** A galsai iparos ifjuság folyó hó 14 ikén *Fischer József* vendéglőjében táncmulatságot rendez, amelynek tiszta jövedelmét a galsai iskola javára fordítják. A zenét a parkotai első zenekar szolgáltatja.

Párisi divatlevél.

Páris, október 4.

A tenger után most a falusi kastélyokban találkozik az előkelő világ és különösen a vadászati idény ad alkalmat a kellemesnél-kellemesebb összejövetelekre. Egyik előkelőségünk nagy vadászatot tartott a minap s az ezt követő vacsorán még a művészetnek néhány tündöklő csillaga is jelen volt.

Hogy az ilyen estélyekre s vacsorákra mennyire fényesen kiöltöznék hölgyeink, azt elképzelhetjük. És jól is tesszik. A falusi kastélyokban jut a szép ruha s a szép termet igazán érvényre. Párisban Trouvilleban nagyon nehéz feladat jutna annak a Párisnak, aki szépségdíjat akarna osztani. De így, a „csendes falun”, ha sokan vannak is helyenkint, de még sem annyian, hogy egy egy istennő fel ne tűnhessenek.

Am mindennél kecsesebbek vadászöltözékeikben. Minden sport többé-kevésbé kedves, de legkecsesebb a nő lovon s vadászatban. Hanem aztán ne csak ahhoz értsen, hogy szépen felöltözzék, hanem tudjon a fegyverrel bánni, mert bizony a vadások közt vannak néha szigorú urak, akik kegyetlenül megleckéztetik azt a különben bájos és kellemes társnőt, aki szenvedélyiyl célozgat a — szomszédja lábikrájára.

— Mit csinálnak falun azok a hölgyek, akik semmiféle sportban sem vesznek részt? — Kérdezte tőlem egy társnóm, aki irtózik a falusi életől.

— Kézimunkálnak! Igenis hölgyeim, kézimunkálnak! Onök el sem képzelik, hogy a párisi előkelő hölgyek mennyi rengeteg kézimunkával segítenek szegényeiken. Ismerek egy urisasszonyt; fejedelmi alak, s bár már 65 éves, mégis a legszebbek közül való; nagy vagyon felett rendelkezik; társaságos életet él és mindamellett lel időt arra, hogy száz meg száz frankot juttasson évenként a szegényeknek, a sok cipőcskével, ruhácskával stb., amit maga horgol.

Egyebekben vannak a falun tartózkodó hölgyek közt anyák is, akik napjoknak egy részét a leánykaiknak szentelik — a fiuk benn vannak a nevelőintézetben. — Felügyelnek a játékaikra és megelik a médját annak, hogy ne unatkozzanak sem ők, sem gyermekeik.

Igazi újdonsága a divatnak a kalap. Az eddigi kis kalapokat most egészen nagy kalapok váltották fel dus szalag, virág, vagy tollszisszel vagy mind a hárommal együtt.

A napernyők is kicsik voltak a nyáron. A „marquise” ernyő volt az uralkodó s bátran használhatta, akire a nagyanyjáról maradt vagy egy. De most bár az idő szépre fordult, mégis az esernyő kerül elő s a „marquise”-nak ellentétéül az esernyő magas és botvastagságú nyéllel divatos.

Még titokban forrongnak az átalakulások a téli divatot illetőleg. Reméljük, hogy mire szabó nagymestereink megalkották műveiket, azok remekművek lesznek. Yvette.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **A szüret.** *Galsán*, a mint tudósítónk írja, közepes a termés. A holdankénti hozam 25—30 hl. Eladási ár kerti boroknál 18—20, hegyieknek 22—24 korona. A minőség elég jó, jobb a tavalyinál. A kereslet elég élenk.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, október 8

Kínálat és vételkérő mérsékelt. Elkelt 30,000 méter-mázsa változatlan áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.16—7.17
Áprilisi buza 1907-re	7.45—7.47
Rozs októberre	6.45—6.46
Zab októberre	6.86—6.87
Uj tengeri 1907-re	5.06—5.07

Zárulási órákor:

Buza októberre	7.18—7.19
Áprilisi buza 1907-re	7.45—7.46
Rozs októberre	6.42—6.43
Zab októberre	6.86—6.87
Uj tengeri 1907-re	5.08—5.09

IDEGENEK ARADON.

— Október 8. —

Fehér Kereszt szálloda. Gróf Vermes Nándor huszáronkéntes. — Bettlheimi Bettelheim Gábor gróf h. önkéntes Kolozs. — Leményi János h. önkéntes Brassó. — Sterahal A. igazgató Kecskemét. — Bánfi Oszkár takarékp. cégvezető Budapest. — Beretvás Fülöp kereskedő Budapest. — Friterei Zsigmond mérnök és neje Módos. — Daul Henrik főkönyvelő Budapest. — Moor Menyhért uradalmi intéző Eger. — Vach Ferenc bányamérnök Petrozsény. — Pilát József bányamérnök Nadrab. — Eiró Ede banktisztviselő Budapest. — Fuchbof Gyula Budapest. — Frater Zsigmond mérnök és neje Módos. — Balta Béla ezredes Szeged. — Bálintill Károly báró h. önkéntes. — Eszterházy Mihály gróf h. önkéntes Kismarja. — Szunyogh Zoltán h. önkéntes Kismarja. — Goldberger Nándor utazó Budapest. — Bienemstock Gyula utazó Budapest. — Lederer Ignác utazó Budapest. — Singer József utazó Budapest. — Kuszka Herman utazó Bécs. — Giuseppe Vitiello utazó Bécs. — Beifer Izidor utazó Budapest. — Krisser Ede utazó Budapest. — Nádor Henrik utazó Nagyvárad. — Ifju Bakos Máttyás birtokos h. önk. Békéscsaba. — Katerer Leo utazó Bécs. — Zimmer B. utazó Bécs. — Fehér N. utazó Budapest. — Schvarcz Rikárd utazó Bécs. — Pauncz Lajos utazó Budapest. — Kallós Samu utazó Budapest. — Jankovics Arisztov főhadnagy Szeged. — Magyarics Agost tisztviselő Budapest. — Virág Jenő Fiume. — Réder bányagazgató Bécs. — Rustschin Károly és neje Iresden. — Bionberg Gyula báró h. önkéntes Gárdánfalva. — Degenfeld Miksa Erdőszáda. — Véber Fülöp utazó Bécs. — Klein Henrik szabó Budapest. — Fantl Oszkár utazó Bécs. — Rosenberg Miksa utazó Budapest. — Mitzger Jenő tisztviselő Fiume. — Erber Gyula tisztviselő Budapest. — Vermes Jakab utazó Budapest. — Freindl Márton utazó Budapest. — Löwinger N. kereskedő Budapest.

Központi szálloda. Simkovics János vendéglős Nagyrece. — Geczy Pál hivatalnok Budapest. — Vajda Béla gyárigazgató Budapest. — Eöry Fereuc tisztviselő Budapest. — Hrabý Gyula építész és neje Bukarest. — Apor Lipót dr. ügyvéd Budapest. — Szekényi Pál intéző Sikula. — Barelvos Fülöp kereskedő Bécs. — Nuszbaum Mór magánzó neje Honcisor. — Jankovics József építész Temesvár. — Lengyel Sándor dr. ügyvéd Budapest. — Telkes Ernő igazgató Budapest. — Straubert Izidor nyug. honvédezés Szeged. — Propper Ignác vállalkozó Ujverbász. — Laskus Oszkár magánzó Trieszt. — Zivillinger Miksa gyáros Bécs. — Frankl Adolf gyáros Bécs. — Weinberger Artur gyáros Bécs. — Foder Kálmán utazó Bécs. — Frank Károly hivatalnok Selp. — Fein Mór hivatalnok Bécs. — Ozakanyi Károly magánzó Budapest. — Weintraub Henrik magánzó Dás. — Hermann B. utazó Bécs. — Brachfeld Vilmos kereskedő Kecskemét. — Bertensohn Benel tanácsos Odessa. — Brachfeld Lajos gazdálkodó Budapest.

Pannonia szálloda. Hermann Mór utazó Budapest. — Brasch Ede kereskedő Buziás. — Pollák József fakeskedő Makó. — Havas Ödön vendéglős Gurahonc. — Hauszler József fakeskedő Nagylak. — Bartha József tanár Szeged. — Fischer Antal kereskedő Apáti. — Keller Sándor hivatalnok Kisujlak. — Perl Zsigmond kereskedő és leánya Versec. — Keri József aljegyző Agris. — Matereszkú Béla jegyző Kispereg. — Nagy Sándor máv. tisztviselő Szolnok. — Melcia L. papjelölt Raskulica. — Bonát János papnövendék Madrász. — Beer Géza földbirtokos Beél.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Birkózó. A kéreztet iskola a Toldy Atlétikai Klub helyiségében (Kápolna utca, Nagy Sándor féle vendéglő) van. Ott kaphat a többi kérdésre is felvilágosítást.

NAPIREND.

Október 9. Kedd. Róm. kath. naptár: Areop Dénes. — Protestáns naptár: Dénes. — Görög-keleti naptár (szep-tember 26.): János. — A nap két 6 óra 10 perckor, nyug-szik 5 óra 24 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő idő-járás várható: Enyhe, elvélve csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-in-tézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3-4. Dr. Fodor Ödön délelőtt 8-9. Dr. Rosen-baum Pal délelőtt 8-9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12-1 órakor.

Október 11. Körösvásárlás Kis Peregen.
Október 14. Vecsey Ferenc hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt). — A galsai iparosifjúság tánc-mulatsága (Fischer-vendéglő).
Október 20-21. Aradi löversenyek.
Október 24. Aradvármegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

CSARNOK.

Borbála rózsái.

Írta: Kulinyi Zsigmond.

(Vége.)

Kukoricatörés után járt az idő. Nagyon sok örömet váltott, Eremia nem ért rá pihenni. Éj-jel sem s így nem gondolt arra, hogy Borbála, mikor tér nyugodni. Azt azonban látta, hogy Borbála szokása szerint kint ül a malom előtt.

Ott ült azon a csillagvilágos őszi estén is. A hold fényes korongja emelkedően volt a sziklafel fölött és nappali világosságot árasztott a völgybe.

Egyszerre abból az irányból méla fuculya szót hozott felé az esti szél. Figyelmes lett. Azóta nem hallott furulyaszót, hogy szerető gyermekkorai pajtását, Ivánt, elvitték katonának. Seive hirtelen felébresztette a szíve érzése, mint szóklik föl arcába a vár. Valami különös sejtelmek ér-zés vett rajta erőt. Vagy fogta el látni a pásztort, megkérni, hogy jassza el neki azt a dalt, amelylyel Iván annyiszor elandaltította az ő ábrándos szívét.

Tágra nyílt szemekkel kutatótt a homály-ba körös körül, kibajolt a korlátot s majd alá-zuhant, mikor fölsírt az ismerős édes dal, azon a lágy panaszos hangon, a hogy Iván tudta ját-szani.

— Iván! — sikoltott fel halkán és örömtől izgatottan, önfelédre futott a hang irányába. A malom kattogása elnyomta a furulyaszót, Eremia nem hallotta meg. Borbála alig bírt a tüskés rózsabokrok között fölfelé kuszni. Hirtelen felelem szállta meg, mikor felutón vissza-pillantott a malom felé s elhallgatott a furulya-szó. Iván neve nem merie kiáltani. Lélekzete elállt, haja kibomlott s a veszélyes vállalkozás izgalma, félsme, hogy ha Eremia észreveszi, Ivánt nem láthatja, könyvet csalt a szemébe. Té-tován forgolódott, míg lent a rózsák szegélyén, hol egy kiégett törzsű vén tűzfa állt, láng csapott föl. Arra felé futott. Nem csalódott, Iván rakott tüzet. . . A váratlan találkozás izgalmas öröme elfojtotta hangjait s az a hosszú szót-lan ölelés, melybe beleveggyült boldogságuk, örö-mük, bánatuk könyűje, áru ójuk lett. . .

Eremia épen kijött, hogy a vízbőséget csök-kenítse, miközben szétnézett, hogy hol van Bor-bála. Szemébe ötlött a tűzfény s fölötté Borbála alakja.

— Ugyan mit csinál megint a rózsáival? — dühöngte Eremia s elindult föl a keskeny uton. Félelmetes, vad haragra lobbant, amint a kanyarulathoz ért s meglátta, hogy Borbála egy emberhez közel hajolva ül a tűz mellett. Megtántorodott. Őült gondolat cikázott át agyán s a sz-relemfáltás mardosó kínjával fu-tott vissza a malomhoz. Nagy erejével letépett egy vékony segédkötelet, burokra fordította és rohant vissza a tűz felé, tajtékzó dühtől eltor-zult arccal. Hatalmas mellkasa sipolva zihált, s vérbenforgó szemével mereven figyelte Iván és Borbála minden mozdulatát. Csendesén ku-szott egészen a bokrok széleig s ott, mint az ugrásra késző vad, egy pillanatra megállt.

— Szeretsz még? — kérdezte Iván halkán, hízeglőn.

— Szeretlek, — és fehér, gömbölyű kar-jával ép át akarta ölelni Ivánt, mikor Eremia nem bírva tovább urszkodni fölkorbácsolt, bo-szura gyúlt verőn, szinte átlátas vad hörgéssel vetette Iván nyakára a hurokot.

— Fulladj meg kutyá! — Nagyon rántott a kötélen s a másik pillanatban messze ledítva Borbálát, fölkapta Ivánt és a vén tűzfa tör-zsége nyomta, hol a pattogó száraz ágak lángja magasra csapódott.

— Fulladj meg! Ég meg, bitang! — ka-cagott pokoli guanyal Eremia s körülcavarja a kötelet a tűz körül. Az irtózatoss erővel meg-rántott hurok szinte összeroncotta az Iván nyakát.

Borbála csak sikoltozni tudott. Kiáltását rémesen verte vissza a sziklafel.

Eremia pedig tüzzre rakta a száraz ágakat, majd midőn látta, hogy Iván lángokba borul, borzadály szállotta meg lelkét.

Fölkapta egy lobogó ágat, odarohant a földön fekvő Borbálához, vállára vetette s ro-hant vissza a malomhoz. Főgyújtotta a szurkos tetőt. Bevitté Borbálát és magukra zárta az ajtót. Ott az eddig érintetlen menyasszonyi ágyon örültes, vad szenvedélyvel ölelte magá-hoz Borbálát s úgy rikácsolta:

— Szeretsz-e Borbála? Szeretsz-e engem az uradat? Az utálatos csuf Eremiát? Én szeretlek! Nézd, veled égek meg. . .

A száraz alkotmányon végig futott a tűz. Magasra csaptak a lángok fönt a hegyen, lent a völgy mélyén. Egy-egy szeretnek szélsőre hullott a patakba hírvivőnek, hogy tűz volt va-hol a Bisztra mentén.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Kedden, 1906. október 10. 9 óra

Az őszön.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Henry Kistmaeckers. Fordí-totta: Ábrányi Emil.

SZEMÉLYEK:

Jean Bernou Keszler Ede. Laugier Teréz Körösy Juci.
Cecile, neje Kápolnai J. Lauriquet Marházi M.
André Bernou Beregi S. Pierre, inas Ajtai Ödön.

Kedde este 7 és fél órakor.

szilárd és folyékony
Scott-féle Szappan
a bőrre fehérre
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

3949

NYILTTER.*

Nagyon nehéz

de nem teljesen lehetetlen oly szerit találni, a mely gyermekek részére éppoly megbízható és eredményes hatásu, mint a gyógyszerkamájolaj-ból alphasphorsavas mész és nátron hozzáadá-sával készülő Scott-féle Emulsio; mert a Scott-féle Emulsio a fiatal szervezetbe új erőt vezet és átsegíti a fejlődéssel kapcsolatos nehézségeken. A Scott-féle Emulsio egy-uttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legcsekélyebb zavarokat sem okoz za és állandóan csak a legjobb sikerrel hasz-nálható. A Scott-féle Emulsio sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A Scott-féle Emulsio valódi-ságának jele a „bárány nagy csukaha-lat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bementve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszer-tára”

Budapest, IV.; Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. 22

Kapható minden gyógyszer-tárban. 3911

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség-gel tudatni, hogy az

Andrássy-tér 4. szám a.

eddig fennállott és

Gebhart J. és fia utódai cég

alatt vezetett

üveg, porcellán, lámpa, tükör és képkeretüzletet

mai napon átvettük és azt saját számukra és törvényszéki bejegyzett cégünk alatt tovább vezetni fogjuk.

Addig is, míg készleteinket a lehető leg-rövid-bb idő alatt a legkényesebb üzletnek es igényeknek megfelelően kiegészítjük, esedezünk a nagyérdemű közönséghez további szíves párt-fogásért.

Arad, 1906. október 10.

2569

Mély tisztelettel

Gebhart Testvérek.

A haj-ápolás. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyászai is bebizonyították, a fejbőr kopra képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül tel-jesen megkopaszodnak, mi-után a fejbőr kopra képző-dés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáritja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolium hajszeszt” és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhány-szor használat után megszűntet mindennemű haj-betegséget, megátalja az őszülést és meglepő módon elősegíti a haj újra-növését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni.

Minden más e néven forgalomba hozott hajszeszt csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedül készítőknél: Korányi és Wachsmann drogeria és cosmetic laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész urnál és Vojtek és Weisz drogerista urnakál. 1906

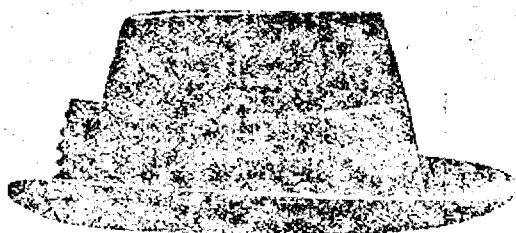
JÓKAI MÓR
ÖSSZES MUNKÁI
100 kötet
Nemzeti kiadás.
MŰVELTSÉG
KÖNYVTÁRA
KÉPES NAGY VILÁGTÖRTÉNET
GRÁTZ: ZSIDÓK TÖRTÉNETE
és más új nagyobb és kisebb munkák
antiquarice kaphatók.
Teljes könyvtárakat egy-egy részére előnyös feltétellel szállítunk.
Ingusz I. és fia
könyvkereskedése Aradon.

Alapított 1860.

MÜNZI.

uri divat üzlete

Állami távbeszélő 213.

ARAD.

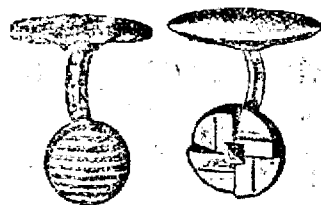
Pelikán és Gyuk'ts cs. és kir. udvari szállító.
Első délmagyarországi kalapgyár.
Pichler J. és Fia cs. és kir. udvari szállító.
Borsalino (olasz), valamint
Eredeti angol és new-yorki.

Fővárosi és angol divat-
vategylet által választott

ősi kalapok!

Következő elsőrendű
gyártmányokat tartom:

Árak tekintetében versenyképes vagyok!

Segujabb kezelő-gomb, pom-
pás választék, párja 1.— K.

Segíztetésesebb
nyakkendő - uj-
donságok leg-
nagyobb vá-
lasztékban kap-
hatók.

699

Kérem a czéget nem össze-
tévesztetni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi ruhákat,
utazó-bundákat, háló, ebédlő- és más
butorokat a legmagasabb áron veszek
és eladok rendkívül olcsó árak
mellett. Kíváncsiakra hűzhez is megyek.

Frack öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz.,
az „Arany ABC” mellett.

Kérem a czéget nem össze-
tévesztetni!

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

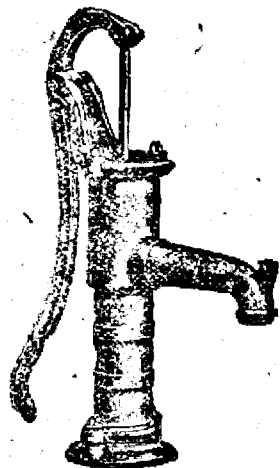
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségi
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbíttatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működésé-
ért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működésé-
ért 3 évi jótállás (ingyen javítás).
hozzá való országos egységes csá-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummírozott kender-csövek
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

NAGY VÉGELADÁS.

Ma kezdődik!

Elértük a célunkat!!

Megnyitottuk kiállításunkat csak
abból a célból, hogy a kételynek
még az árnyéka se érhesse abbéli
meggyőződésüket, hogy valóban
olyanok az árunk, mint a milye-
neknek hirdettük és hogy személyes,
figyelmes és beható vizsgálat után
sem tudtak különbséget találni a

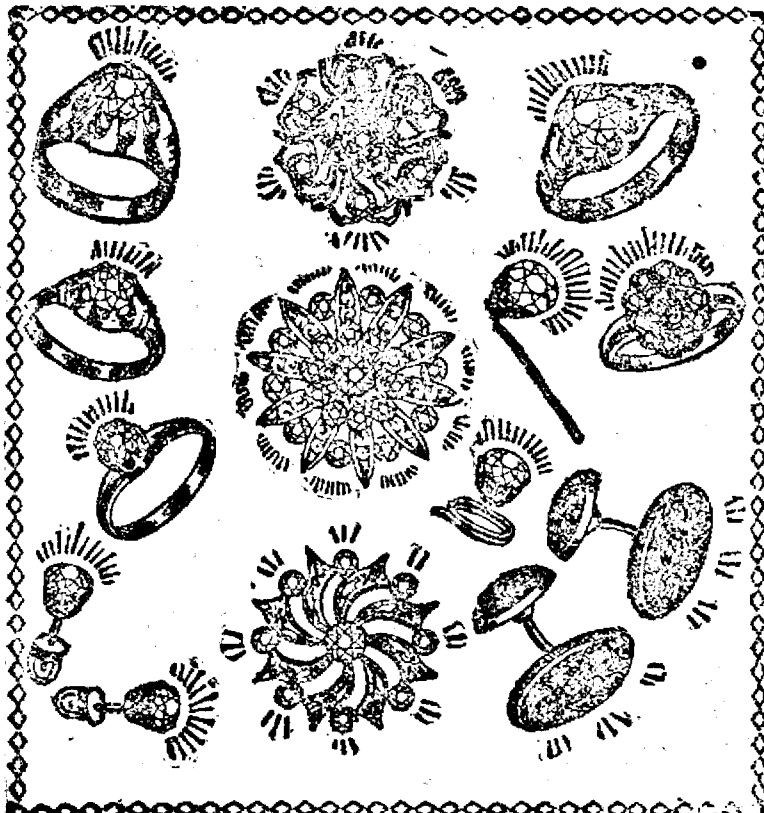
Tudor-gyémántok

és a valódi gyémántok közt.

A Tudor-féle üzleti szerződés
nemsokára lejárván, elhatároztuk,
hogy ékszereinkből egyetlen egy
tárgyat sem viszünk vissza. Ime a

páratlan alkalom!

Gondolják meg, hogy a végeladás
és ezen kiállítás befejezte után a

Tudor-műgyémántok

Karat szerint a teljes értékben fog megbízott Képviselek által eladatni.

Kitűnő alkalom az életben ez Önre nézve!

Gyűrűk, melltűk, fülbevalók, kezelő-
gombok, mellgombok, nyakkendő-tűk,
medaillonok stb. stb.

Tudor-gyémántokból

és foglalva, a melyekből eddig
már ezrivel adtunk el

8

Koronáért,
most le-
szállított
áron

4

Korona
darabja

(foglalattal
együtt).

TUDOR-GYÉMÁNTOK ARADON kizárólag csak
DEUTSCH TESTVÉREK, Andrassy-tér 17. sz.
Kirakatában vannak kiállítva és csak ott kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

Ismeretség híján

házasra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bori,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Ugyes

felszaruha-varrónő ajánlkozik há-
zakhoz helyben és vidékre. Cím-
köz. Blatt Józsefné Török Ignácz
utca 2 szám. 2488

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket
legmagasabb áron. Kerpel Izó
könyv-, papír- és zeneműkereske-
dése, könyv- és zenemű kölcsön-
tára, Aradon. 246

Kinek életbiztosítási ajánlata

vissza lett utasítva, forduljon biza-
lommal Telkes Dezső főügynökhöz
Budapest, I., Atilla-utca 85. Vá-
laszbélyeg mellékelendő. Alügynö-
kök díjaztatnak. 3687

Mérlegképes könyvvezető,

ki a kétfős könyvvitelt érti, ma-
gyar, német nyelvet bírja, novem-
ber 1-ére vagy 15-ére keres állást
esetleg vidékre mint kezdő. —
Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér-
„Könyvvezető” czímen. 2588

4 lóra istálló,

egy kocsi szin és egy kocsis szoba
jutányos áron minden órában, eset-
leg első novembertől kiadó. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban. 2541

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb áron Ingusz I. és
Fia könyvkereskedése Arad. 285

Egy segéd keresetlik

azonnali alkalmazásra. Turul cipő-
gyár. Minorits palota. 2568

Nyiri

krumpli

nagyban és kicsinyben legol-
csóbban állandóan kapható

Löwy és Pollak

cégükt

2369

Karolina-u. 7.

Telefon 206.

Tessék egy próbát tenni!

Naponta frissen

bivalyvajból

készült

sütemény

és világhírű

brassói kétszersült.

Ehrman Henrik

pákmester

Bocskay-tér 4. sz.

Kapható minden jobb fű-
szer- és csemege keres-
kedőnél. 2589Kávéházba brassói süteményt
tessék kérni!

Szabó Vincze

„Kispipa” sörszarnok és étterme

Salacz-utca 3. sz.

Arad legszolidabb és az ide-
genek legkedveltebb találkozó
helye. 2412A „Pilseni” Részvénytársaság
sörének kizárólagos kimérése.

Jó magyar konyha.

Valódi Hegyaljai Magyaradi borok.

Étkezések jutányos árak mellett

Hajdu tea

mell- és tüdőbetegeknek
számtalan esetben kipró-
bált szer.Legjobb sikerrel használható
köhögés, hurut, rekedtség,
szamárhurut, elnyálkásodás, min-
den mellbaj, a légső, a tüdő,
a gége hirtelen megbetegedése,
légsősi nehézség, szűk-
mellűség, asthma stb.
ellen.

Ára 50 fillér.

Kapható Aradon,

Földes Kelemen

gyógyszerésznél. 3871

Teljes kiárusítás!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELADÁS

Masztig Pál

Vászon, női- férfidivat áruházában

ARAD, Andrássy-ut 22. szám alatt.

Arad, Szabadság-tér 15. szám.

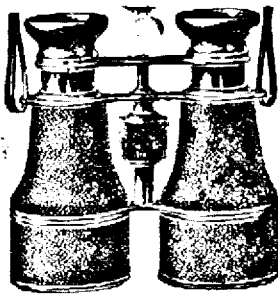
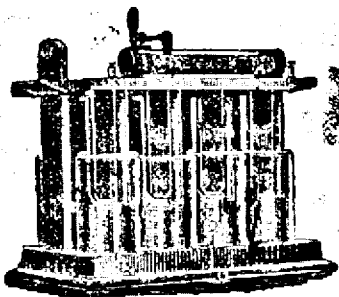
Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ!

UJ!

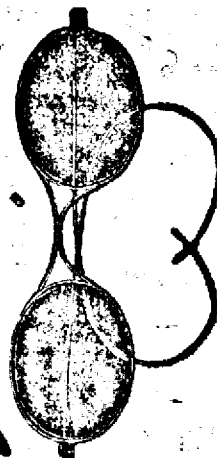
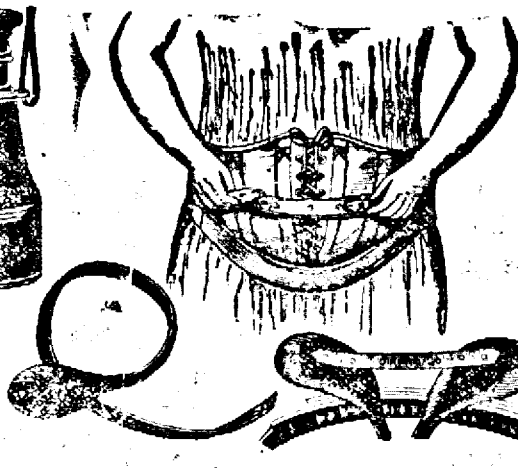
UJ!

UJ!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt** a mai kor igényeinek megfelelő: **Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kötszerek, ugymint: sérv, hashótok, szuspenseriumpok, valamint látsszerészeti eszközök, ugymint színházi és tábori látcsövek, mindennemű szemüvegek]**

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája **Deutsch Mihály.**

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Crème,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CRÈME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zsír szepítő, májoltó, bőrátkáló, pattanások, kiütések s mindennemű bőrből olasz. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

8881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehérműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranyzőkére fest minden haját. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést megszünteti. Ára egy üvegnek 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 percz alatt a haját bármely helyről eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

3861

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Hazai gyártmány!

Zsolnai és győri 140 cmtr. széles costum-kelmék remek választékban kaphatók.

Zsolnai hölgy-posztó fekete s minden divatos színben a legolcsóbb árakhoz.

Rosenblüh K. és Társa.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!